

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
На тему «ОБЛІК І АУДИТ ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ»

Виконала студентка 4 курсу, групи ОП-71-8а

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Ільчук Діана Євгенівна

Керівник: к.е.н., старший викладач кафедри
Овчарова Н.В.

Суми -2021 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему
«Облік і аудит витрат автотранспортних організацій»
студентки Ільчук Діани Євгенівни

Кваліфікаційна робота бакалавра містить – 67 сторінок, 5 таблиць, 24 рисунки, 11 додатків, список використаних джерел із 22 найменування.

Актуальність теми визначається тим, що витрати підприємства є одним із найважливіших об'єктів обліку. Забезпечення оптимальності витрат і зростання прибутковості автотранспортних послуг вимагає постійного удосконалення системи їх управління, зокрема удосконалення методів управління витратами, особливо собівартості робіт і послуг, для забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку витрат і калькулювання собівартості автоперевезень на підприємстві, а також аудиту витрат.

Об'єктом дослідження є організація обліку витрат і калькулювання собівартості автоперевезень і аудиту витрат на ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Мета роботи – дослідження теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку витрат, калькулювання собівартості автоперевезень та аудиту, а також розробка шляхів їх удосконалення.

Методи дослідження – методи фінансового аналізу, загальнонаукові методи: діалектичний, системний підходи, метод індукції і дедукції, аналіз і синтез, а також прийоми зведення і групування, порівняння.

За результатами дослідження сформульовані висновки:

— за результатами проведеного в роботі аналізу основних показників фінансової діяльності, було встановлено відповідність їх нормативним значенням і в цілому можна відзначити, що фінансовий стан підприємства є відносно стійким;

— вибір методу обліку витрат і калькулювання собівартості послуг залежить від виду діяльності, характеру технологічного процесу і організації діяльності, організаційної структури підприємства;

— від правильності обчислення собівартості автоперевезень залежить фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період;

— рекомендуємо запровадити пропоновані аналітичні субрахунки для обліку витрат на виробництво, запасів і витрат на збут;

— пропонується розробити необхідні внутрішні нормативні документи, які регламентують ведення управлінського обліку. Нами виділені напрями облікової політики стосовно витрат, які повинні розкриватися в Наказі про облікову політику детально;

— щодо контролю витрат, то ми пропонуємо притримуватися розроблених принципів і основних напрямків внутрішнього контролю, а також методики внутрішньогосподарського контролю витрат.

Одержані результати можуть бути використані підприємством для покращення організації обліку і аудиту витрат та калькулювання собівартості автоперевезень та підвищення ефективності діяльності підприємства. Результати дослідження основних положень роботи розміщені у збірнику тез за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції» у 2021 році (м. Харків).

Ключові слова: облік витрат, собівартість, методи калькулювання, контроль витрат, аналіз собівартості автоперевезень, аудит витрат.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 45 сторінках, зокрема список використаних джерел із 22 найменувань, розміщений на 3 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 24 рисунків, 11 додатків, розміщених на 13 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2021 рік

Рік захисту роботи – 2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри

к.е.н., доцент

_____ Ю.С. Серпенінова

“ ___ ” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

на здобуття ступеню “бакалавр”
з спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
студентці 4 курсу, групи ОП-71-8а

Ільчук Діани Євгенівни

Прізвище, ім'я, по батькові студента

- 1.Тема роботи: “Облік і аудит витрат автотранспортних організацій”, затверджена наказом від «12» квітня 2021 року № 0175-VI
 - 2.Термін подання студентом закінченої роботи «17» червня 2021 року
 3. Мета кваліфікаційної роботи бакалавра дослідження теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку витрат, калькулювання собівартості автоперевезень та аудиту, а також розробка шляхів їх удосконалення.
 4. Об'єкт дослідження організація обліку витрат і калькулювання собівартості автоперевезень і аудиту витрат на ТОВ «ЄВРОТРАНС».
 5. Предмет дослідження сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку витрат і калькулювання собівартості автоперевезень на підприємстві, а також аудиту витрат.
 6. Кваліфікаційна робота бакалавра виконується на матеріалах ТОВ «ЄВРОТРАНС».
 7. Орієнтовний план випускної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети
- Розділ 1 Теоретичні основи обліку і аудиту витрат автотранспортних організацій

Назва – термін подання

У розділі 1 розглянути економічне сутність та класифікацію витрат на автотранспортному підприємстві, особливості визнання та оцінки витрат, а також загальні засади проведення аудиту

Зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент

Розділ 2 Практичні аспекти обліку і аудиту витрат ТОВ «СВРОТРАНС»

Назва – термін подання

У розділі 2 дослідити загальну характеристику ТОВ «СВРОТРАНС», первинний, аналітичний і синтетичний облік витрат за елементами, порядок здійснення аудиту витрат ТОВ «СВРОТРАНС»

Зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент

Розділ 3 Шляхи поліпшення методики здійснення обліку та аудиту у автотранспортній організації

Назва – термін подання

У розділі 3 сформулювати пропозиції щодо поліпшення організації обліку витрат на підприємстві, а також удосконалення організації внутрішнього аудиту на підприємстві

Зміст конкретних завдань до розділу, які має виконати студент

8. Консультації щодо роботи:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

9. Дата видачі завдання “ ___ ” _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної
роботи бакалавра

Підпис

Ініціали, прізвище

Завдання до виконання одержав

Підпис

Ініціали, прізвище

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	9
1.1 Економічна сутність та класифікація витрат на автотранспортному підприємстві	9
1.2 Особливості визнання та оцінки витрат на автотранспортному підприємстві	13
1.3 Загальні аспекти аудиту витрат на автотранспортному підприємстві	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ ТОВ «ЄВРОТРАНС»	21
2.1 Загальна характеристика ТОВ «ЄВРОТРАНС»	21
2.2 Первинний, аналітичний і синтетичний облік витрат за елементами	29
2.3 Організація здійснення аудиту витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС»	36
РОЗДІЛ 3.1 ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ МЕТОДИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ У АВТОТРАНСПОРТНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	39
3.1. Поліпшення організації обліку витрат на підприємстві	39
3.2 Удосконалення організації внутрішнього аудиту на підприємстві	46
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Витрати – є одним із найвагоміших об'єктів обліку компаній. Точність і достовірність фінансового результату, який визначає фірма, підвладне тому, наскільки правильно і своєчасно вони відображені в обліку.

Це найскладніший компонент організації та розвитку діяльності компаній, на які поширюється порядок управлінського обліку. Прямо від його добросовісного вивчення та вдалого прагматичного використання буде залежати прибутковість компанії, прояв перспектив зменшення собівартості вантажоперевезень.

Закономірність досліджування економічного змісту, будови, обліку витрат і собівартості послуг породжено тим, що в економічних джерелах відсутні однакові пояснення складу витрат, собівартості, методика обрахування, що пов'язано, із відсутністю монолітного міркування з приводу розуміння економічного змісту термінів.

Економічне значення, утворення, облік і синтез витрат та розрахунок собівартості послуг автотранспортного підприємства аналізувалися в доробках знаних науковців: Пікулик О.Б., Петровська С.І., Міценко Н.Г. та ін. Практичні сторони функціонування автомобільного транспорту, обліку і аудиту витрат постають в роботах вчених, а саме: Е.М. Гутсайт, О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Н.Р. Грицак та ін. Втім нині з'ясовані не всі проблеми стосовно здійснення внутрішньої перевірки витрат АТП, і вони вимагають наступних опрацювань.

Безліч проблем у економічній періодиці роз'яснюються по-різному, аргументування рекомендацій багатьох з них не відповідає новітнім канонам. Цілий спектр змін в економіці, а саме в обліку й калькулюванні, які проходили не так давно, належним чином не підсумовані. Також утворилися сьогочасні проблеми, що вимагають переосмислення та приймання рішень.

Метою роботи є аналіз теоретичних, методичних і практичних сторін порядку обліку і аудиту витрат та калькулювання собівартості вантажоперевезень; пропонування напрямів їх поліпшення.

Для здійснення мети нами дотримано виконання наступних задач:

- дослідити сутність витрат, собівартості, їх різновиди та вагомість в ході калькулюванні;
- реалізувати розгляд нормативно-правового підґрунтя обліку витрат;
- розкрити методи обліку витрат та калькулювання собівартості;
- обчислити всі фінансові показники ТОВ «ЄВРОТРАНС»;
- висвітлити властивості усіх видів обліку витрат в компанії;
- познайомитися з системою виникнення собівартості вантажоперевезень;
- оглянути інформацію про способи і засоби проведення аудиту витрат в компанії;
- сформувати напрями покращення системи обліку та контролю витрат.

Об'єктом дослідження є порядок обліку і аудиту витрат та калькулювання собівартості послуг ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних сторін обліку й витрат, а також калькулювання собівартості послуг.

Для роботи нам знадобилися такі прийоми і методи: діалектичний, аналіз, прийоми групування, систематизування та зіставлення, дедукція та синтез.

Основою дослідження є закони та положення, що визначають облік витрат, публічні статистичні дані, допоміжні засоби, веб-сторінки. Фактологічним підґрунтям здійсненого аналізу є публікації національних і іноземних науковців з питань обліку і контролю витрат, фінансова звітність ТОВ «ЄВРОТРАНС».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1 Економічна сутність та класифікація витрат на автотранспортному підприємстві

Нині автомобільний транспорт є доволі авторитетною сферою економіки в умовах ринкових відношень в Україні, яка посідає унікальне місце в перевезеннях пасажирів і вантажів.

Автомобільний транспорт як різновид економічного функціонування характеризується нестандартним веденням обліку, приміром, процес виробництва автотранспортних організацій різниться від аналогічного процесу фірм інших сфер економіки такими рисами, зображеними на рис. 1.1.

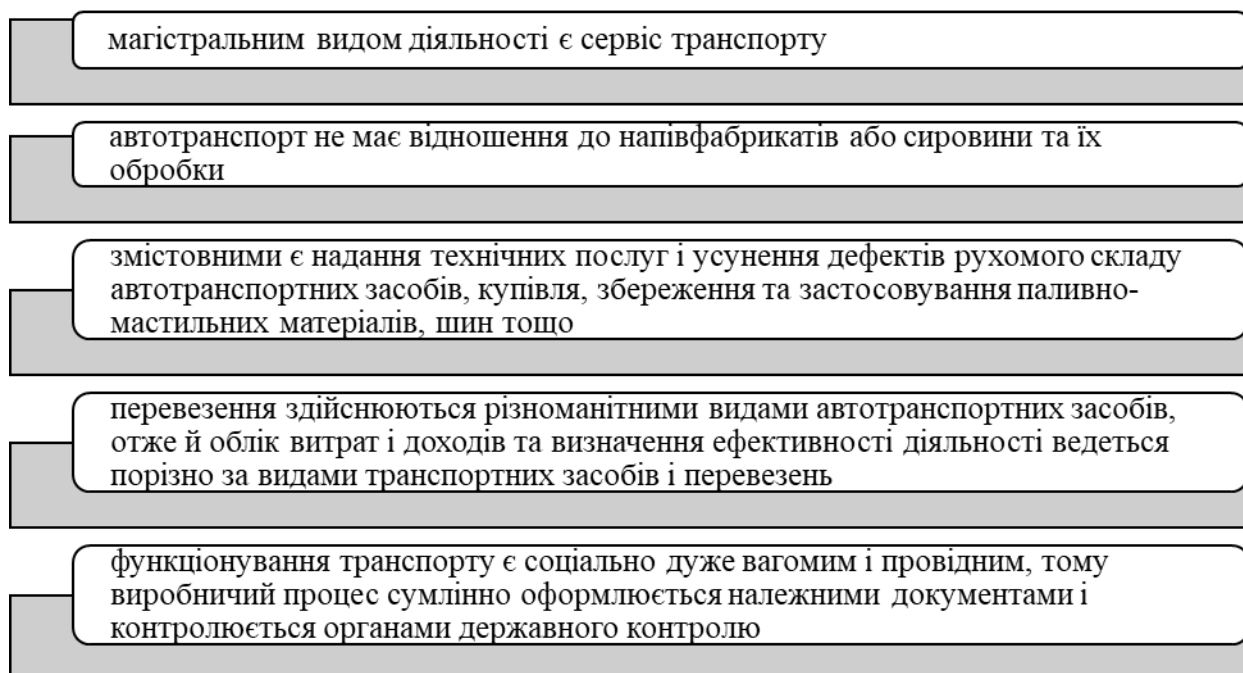

Рисунок 1.1 – Відмінності процесу виробництва автогосподарств від інших

Ці особливості в майбутньому вплинуть на порядок обліку, оцінки та визнання витрат, але перш затримаємося над поняттям витрат. Для вичерпного розуміння ідеології витрат, необхідно зробити всебічний розгляд доробок вітчизняних науковців на цю тематику, і зіставити з інформацією,

поданою у нормативній базі щодо витрат. В економічній літературі немає єдиної думки щодо визначення терміну «витрати» та їх економічної значимості. Тлумачення вчених подано на рис.1.2.

«Витрати - це вартість ресурсів, використовуваних надалі для одержання прибутку чи досягнення інших цілей організації. До витрат відносяться вартість матеріальних і трудових ресурсів, необхідних для виробництва тієї чи іншої продукції чи послуг»

•С.А. Котляров

«Витрати це обсяг реально спожитих ресурсів чи коштів у процесі виробничої, фінансової, інвестиційної діяльності»

•Фаріон І.Д.

«Витрати – це споживання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, тобто вони торкаються не тільки трудових і матеріальних ресурсів, а і фінансових»

•І.Ф. Бланк, А. Яругова

«Витратами визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені»

•Ю.С. Цал-Цалко

Рисунок 1.2 – Підходи вчених до тлумачення витрат

Вважаємо, що витрати – це спожиті у грошовому виразі можливості (трудові, матеріальні, нематеріальні і фінансові) для досягнення компанії певної мети (узагалі, для виробництва і реалізації товарів і послуг). Витратами визнаються ті, які вкорочують активи чи збільшують зобов'язання.

Витрати залежать від деяких атрибутів, одним з них є галузева приналежність, спираючись на це можемо відзначити, що витрати автотранспорту – це скорочення активів чи зростання зобов'язань автотранспортної організації, що зумовлює скороченню власного капіталу компанії, якщо витрати будуть достеменно оцінені.

Визначальними задачами обліку витрат у автотранспортній фірмі є: вчасність, тотальне і точне визначення витрат на послуги за статтями та елементами, при зіставленні їх з плановими в переліченні на фактичний розмір перевезень, обчислення собівартості завершених робіт і послуг за їх

типами та взагалі на підприємстві; розкриття внутрішніх запасів зменшення собівартості перевезень; правильне відображення невиробничих витрат і утрат із ціллю їх ліквідації в майбутньому.

Вітчизняна наукова школа розглядає класифікацію витрат, насамперед, як спосіб визначення джерел їх покриття та ступеню використання живої праці. Зарубіжна практика виходить з того, що головним критерієм групування витрат є функціональні завдання, які вони виконують, тобто використовується принцип “різні витрати для різних цілей”. Внаслідок цього витрати гуртуються за подальшими спрямуваннями: оцінка запасів та визначення фінансових результатів; прийняття управлінських рішень; здійснення контролю і регулювання (рис. 1.3). Така і наступні класифікації є універсальними, які підходять теж для автотранспортних компаній.

Оцінка запасів та визначення фінансових результатів	Прийняття управлінських рішень	Здійснення контролю і регулювання
<ul style="list-style-type: none"> • виверпані та невичерпані • прями та непрямі • основні та накладні • витрати на продукцію та витрати періоду 	<ul style="list-style-type: none"> • релевантні та нерелевантні • постійні та змінні • маржинальні та середні • дійсні та альтернативні 	<ul style="list-style-type: none"> • контрольовані та неконтрольовані • фактичні та планові

Рисунок 1.3 – Загальні напрямки класифікації витрат

Розробка та використання в обліку класифікації витрат, відповідно до цих напрямків, посилює роль облікової інформації в плануванні, нормуванні, аналізі, контролі, прогнозуванні і в системі управління витратами в цілому.

Як свідчать наукові публікації, класифікація витрат на вітчизняних підприємствах автомобільного транспорту здебільшого обмежується встановленим законом переліком, тобто на практиці використовують лише дві класифікаційні прикмети, а саме: за елементами та статтями витрат, встановлені П(С)БО 16 «Витрати» та Методичними рекомендаціями з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті [17].

Відповідно до П(С)БО 16 класифікація витрат має вигляд, представлений на рис. 1.4.

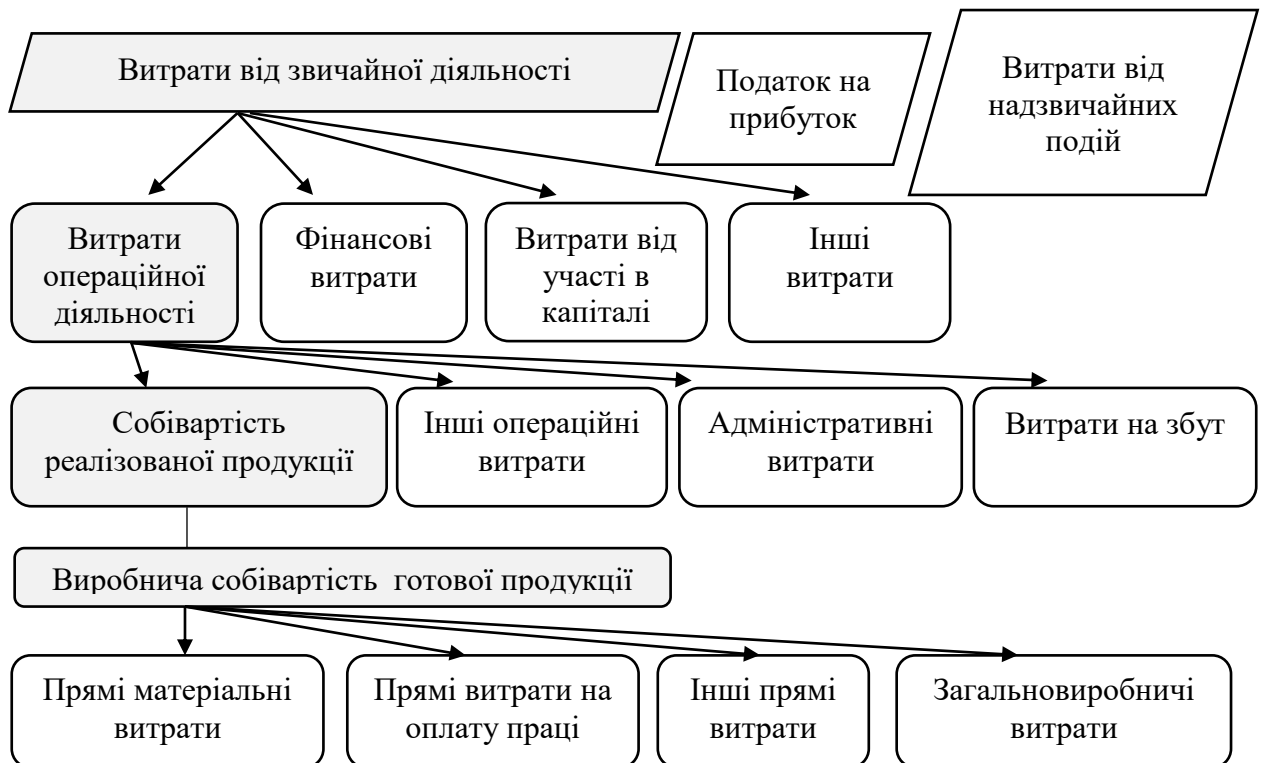

Рисунок 1.4 – Класифікація витрат згідно з П(С)БО 16

Все-таки, залежно від специфіки автотранспортної організації витрати в залежності від їх характеру, умов здійснення та напрямків роботи діляться на деякі види (Додаток Б, табл.Б.1.1).

У Методичних рекомендаціях з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті також описано підходи до класифікації витрат. Їх пропонується розрізняти за рисами, які містяться в Додатку Б, табл.Б.1.2.

Отже, відповідно до даного нормативного документу, під витратами розуміють зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів або зростання зобов'язань, які заподіюють зменшенню капіталу. Раціональна систематизація витрат у значній мірі пов'язана з формуванням собівартості вантажоперевезень, оскільки вона впливає на правильність визначення витрат, понесених автотранспортом. За однією із класифікацій витрати сортуються: за місцем виникнення, видами, способом віднесення на

собівартість, ступенем впливу обсягів перевезень на рівень витрат, складом, звітними періодами та за доцільністю.

1.2 Особливості визнання та оцінки витрат на автотранспортному підприємстві

Система оцінки та обліку витрат є необхідною та важливою частиною функціонування вітчизняних підприємств, а разом з тим, саме від розуміння важливості цього процесу залежить життєдіяльність конкретних суб'єктів господарювання та економічна безпека підприємства.

В обліку витрати відображаються при додержанні визначених умов. Витрати визнаються синхронно з визнанням доходу, для одержання якого вони понесені [13]. Це відповідає положенням міжнародних стандартів фінансової звітності і використаному у вітчизняних стандартах правилу відповідності витрат доходам.

Правилами П(С)БО 16 «Витрати» прописуються компоненти визнання витрат організації, які схематично зображені рис.1.5.

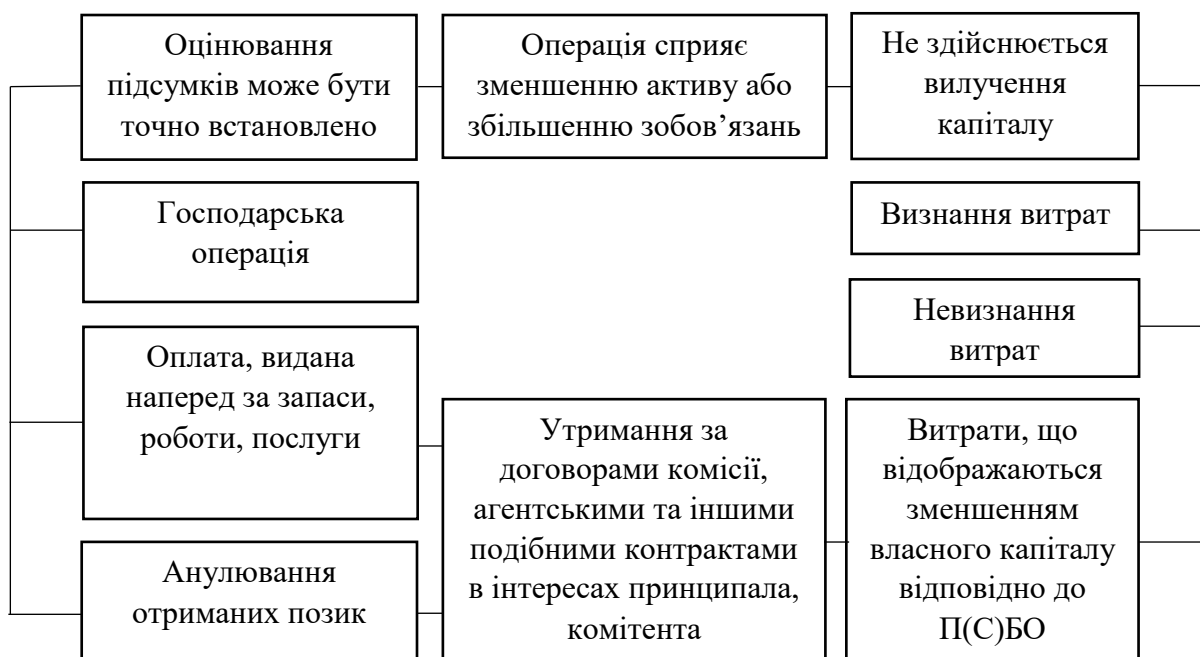

Рисунок 1.5 – Визнання витрат відповідно до П(С)БО 16

Витратами можна позначити численну економічну групу, котра є одним з важливим факторів впливу на фінансовий результат діяльності компанії. Отже, інформація про витрати посідає центральне місце в порядку керування як фірмою в цілому, так і кожним його структурним відділом.

Значення витрат пояснюється тим, що вони є базисом для утворення цінової політики фірми, визначають ступінь технології та організації виробництва, а також ефективність господарства, яка оцінюється через зіставлення витрат та результатів роботи. Розмір витрат вкрай позначається на формуванні фінансових результатів, а також є ґрунтом для оцінки ефективності діяльності. Вони залежать від виду діяльності організації, тому витрати автотранспортних підприємств (АТП) розглядалися як сукупність всіх витрат, виражених в грошовій формі і необхідних для виконання підприємствами виробничих і господарських функцій.

Серед якісних показників діяльності підприємства важливе місце займає такий показник, як собівартість продукції. При визначенні фактичної собівартості одиниці продукції використовується спосіб, який іменується як калькуляція, тобто групування витрат.

На сьогодні калькулювання має характерологічну значимість в будь-якому процесі господарської діяльності підприємства. Калькулювання – це поняття, яке зараз практично всякчас уживається поряд з витратами на виробництво. В економічній літературі часто наближують калькулювання з калькуляцією, зокрема до них відносяться: З.В. Кір'янова, Б.А. Титов, Г.І. Моїсеєнко, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, та ін.

Проте терміни «калькуляція» і «калькулювання» істотно різняться один від одного, і користуватися ними як синонімів не варто. Таку думку підтримують А.І. Сумцов, Б.І. Гаврилова, В.І. Петрова, В.І. Стоцький, Д.В. Писарев, П.Г. Войтехов. У Додатку Б (табл.Б.1.3) зібрані декілька думок авторів доробок і статей щодо сутності терміну «калькулювання».

Калькулювання – широкомасштабний термін, який залучає дефініцію об'єму незавершеного виробництва на початок та кінець звітного періоду,

кількості одержаної, супутньої та побічної продукції, а також відходів виробництва, браку та систему оцінки незавершеного виробництва, побічної продукції, відходів, браку та ряд інших обрахунків.

Отже, на нашу думку, вірно завдячувати терміну, який рекомендований С.Ф. Головим, В.І. Єфименком, С.А. Котляровим, що влучно та чітко схарактеризували поняття.

Основоположним документом з калькулювання собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті є Рекомендації №65 [17]. Залежно від умов перевезень використовуються тарифи за 1 км, 1 т, 1 пасажира, і тариф за 1 год роботи автомобіля. При цьому перевізник сам вибирає тариф, що найбільше відповідає умовам експлуатації.

Відповідно до Рекомендацій, собівартість перевезень (робіт, послуг) – це виражені в грошовій формі поточні витрати автотранспортних організацій, що прямо пов'язані з підготовкою та виконанням перевезень вантажів і пасажирів, а також робіт і послуг, що забезпечують перевезення.

Спочатку для процесу калькулювання необхідно вибрати метод обчислення витрат та обрати калькуляційну одиницю. Згідно із Рекомендаціями, в ролі загальної калькуляційної одиниці транспортної діяльності застосовується показник суми витрат, що припадає на 1 грн одержаних фірмою доходів.

До собівартості входять усі існуючі прямі витрати фірми, а також інші, що відображають операційну діяльність (адміністративні, інші операційні витрати та на збут). Це пояснюється й правилами ціноутворення: до ціни послуг повинні бути додана сума всіх операційних витрат і норма прибутку (рентабельності), яка покриває витрати, не включені до собівартості.

Відповідно до Методичних рекомендацій №65 задля калькулювання собівартості перевезень в автогосподарствах передбачений позамовний, простий, нормативний підрахунок витрат або стандарт-костинг. У дійсності переважають два перших методи. Схарактеризуємо найбільш широковідомі методи калькулювання собівартості перевезень (рис. 1.6).

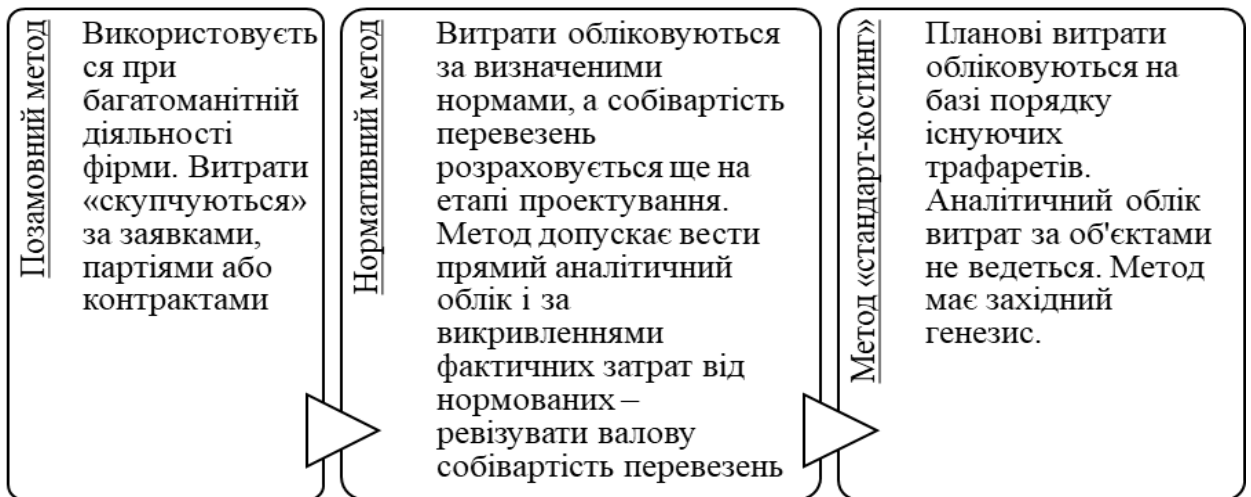

Рисунок 1.6 – Загальна характеристика методів калькулювання для АТП

Усі методи мають як плюси, так і мінуси, тому кожна організація зобов'язана самотужки підходити до вибору методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції або послуг, який найбільш всебічно вдовольняв би діяльність виробництва.

Внаслідок наведеного автотранспортні підприємства калькують собівартість виконаних робіт, наданих послуг, а не готової продукції. Витрати на завершені роботи переносять з рахунків обліку виробництва на собівартість реалізації, а також не встановлюють і не зважають на залишок незавершеного виробництва.

Метод калькулювання є своєрідним віддзеркаленням поділу витрат організації за погодженими статтями калькуляції для визначення собівартості певних типів або класів продукції.

Обробивши зміст, властиві деталі методів калькулювання виробничих витрат, вирішальною задачею, що постає при обранні методів, є розуміння їх притаманних ознак з метою запобігання характерних їм від'ємних сторін, щонайбільш повно вживши існуючі у них прерогативи.

Отже, ведення обліку автотранспортної організації має ряд особливостей. Облік витрат, які пов'язані з вантажоперевезенням, є однією з ключових ділянок обліку в автогосподарствах. Враховуючи організаційно-

технологічні особливості діяльності АТП, необхідною передумовою для одержання своєчасної, достовірної та якісної інформації є застосування, як в системі управління, так і в практиці ведення бухгалтерського обліку науково обґрунтованої класифікації витрат.

1.3 Загальні аспекти аудиту витрат на автотранспортному підприємстві

Аудит на АТП здійснюється із ціллю встановлення законності, правильності та доцільності їх діяльності, знаходженні будь-якого порушення, винних, висування пропозицій щодо усунення дефектів та розбіжностей з чинним законодавством.

Для початку розглянемо наукові джерела відносно мети аудиту витрат (Додаток В). Проаналізувавши думки вітчизняних авторів, можемо дати своє бачення основної мети аудиту витрат на перевезення вантажів або пасажирів – це перевірка доречного, абсолютного визначення витрат, пов'язаних із вантажоперевезеннями та іншими роботами і послугами організацій та правильності віднесення поточних витрат до собівартості, яка є ключовим показником, що установлює ефективність роботи фірми і має великий вплив на розмір її фінансових результатів.

Ключові завдання аудиту витрат АТП схематично зображено на рис.1.7.

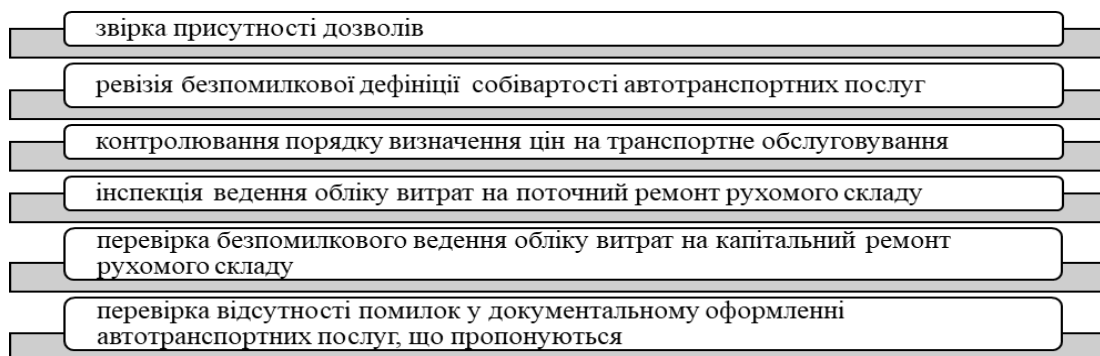

Рисунок 1.7 – Ключові завдання аудиту витрат автогосподарств

Існують джерела інформації аудиту витрат АТП, які властиві тільки даній сфері діяльності, згруповані нижче (рис.1.8).

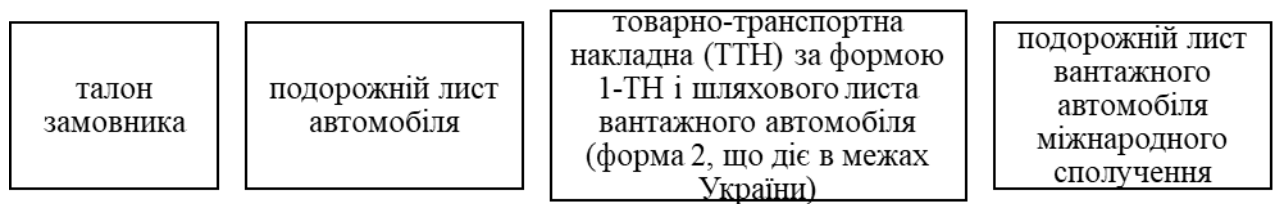

Рисунок 1.8 – Перелік джерел інформації для аудиту витрат на АТП

Перевіркою визначається приналежність даних щодо відображення в обліку витрат на експлуатацію, техобслуговування та ремонт власних автомобілів, а також витрат на паливо і матеріали легкового і вантажного автотранспорту, визначення нормованих витрат пального та обчислення його непостійних лінійних норм витрат.

Аудитор повинен звернути особливу увагу на правильність обліку витрат з оренди вантажівок у фізичних і юридичних осіб, а також нарахування, сплати і відображення в звіті податку з володарів транспортних засобів, обчисленні збору за засмічення зовнішнього середовища, безпомилкове заповнення й оприлюднення звітності, юридичних сторін документального оформлення та відображення в податковому і бухгалтерському обліку операцій вибуття транспортних засобів.

Ретельно розбирається упорядкованість реалізації і юридичного супроводу операцій, що стосуються рухомого складу в організації у напрямку калькуляції перевезень, а саме: ведення обліку, групування витрат, амортизація засобів пересування, способи калькуляції, поділ загально-виробничих витрат; підходи у обчисленні собівартості перевезень, калькуляція перевезень пасажирів і вантажів вигідним способом.

До головних видів нормативних актів аудиту витрат функціонування автотранспортних підприємств, необхідно відносити: Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [14], Наказ Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості

перевезень (робіт, послуг) на транспорті [17], Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті [19], П(Б)БО 16 «Витрати» [18] та ін.

У гуртовому вигляді методика виконання аудиторського контролю витрат вирішального етапу представлена на рис. 1.9.

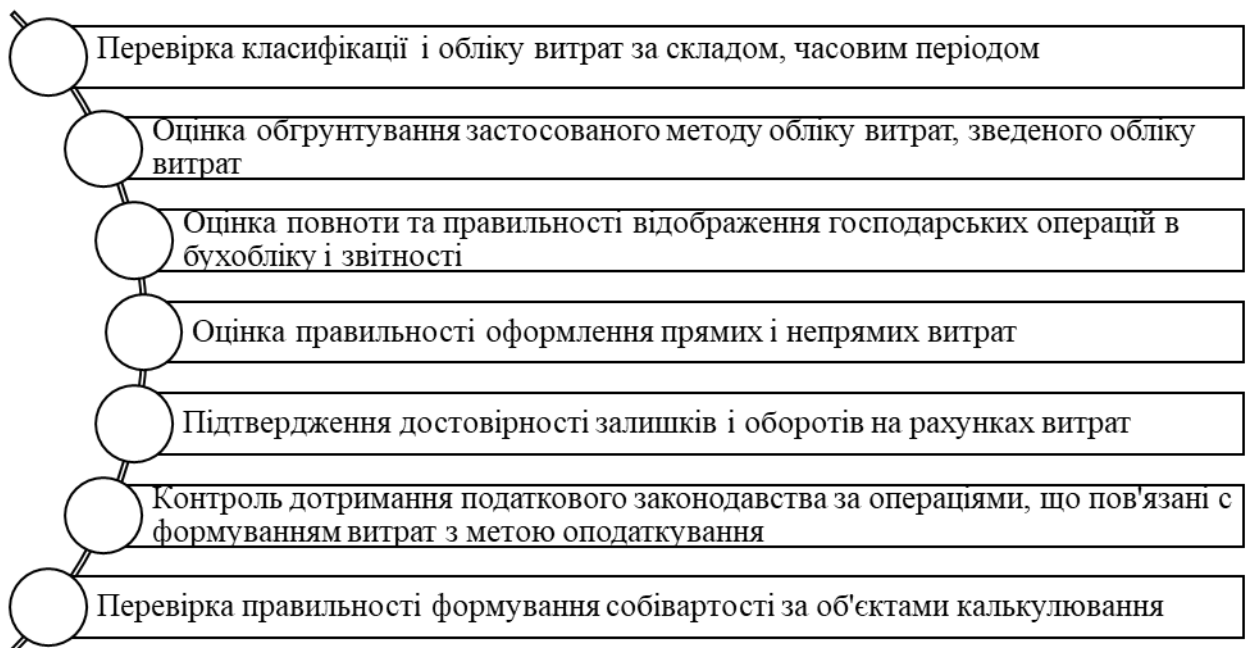

Рисунок 1.9 – Етапи перевірки витрат на АТП

Інспектуючи підприємства автогосподарства, варто мати на увазі, що основне місце в їх витратах займають витрати на паливно-мастильні матеріали. Аудитор повинен встановити, чи застосовує компанія норми споживання пального та мастильних матеріалів, затвержені наказом Державного департаменту автомобільного транспорту України.

Норми споживання паливно-мастильних матеріалів на автомобільному транспорті потрібні для планування потреб організацій у пально-мастильних матеріалах, ревізії їх витрат та ведення звітності.

Норми витрат палива – це встановлений допустимий рівень споживання пального за певних умов експлуатації автомобілів. Для цього використовуються опорні лінійні норми, встановлені за марками машин, та

система норм і коригуючих коефіцієнтів, які дозволяють зважати на обсяг готової транспортної роботи, кліматичні, дорожні й інші умови експлуатації.

Таким чином, аудитор повинен розкрити, чи правдиво організація вживає потрібні опорні лінійні норми для певних типів вантажівок, а крім встановити такі показники, зображені на рис.1.10.

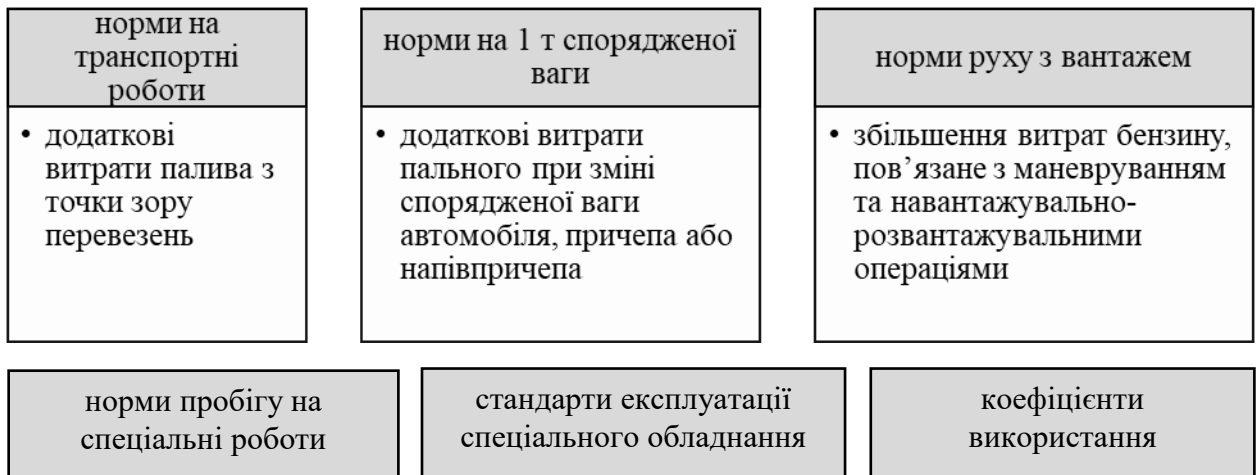

Рисунок 1.10 – Показники лінійних норм для вантажівок

Правильне застосування норм витрат та коригувальних коефіцієнтів визначає правильність визначення прибутку підприємств, оскільки паливно-мастильні матеріали для конкретного транспортного засобу є одним із елементів витрат, які враховуються при визначенні фінансового результату.

На завершальному етапі аудитор аналізує виявлені помилки, відображені в робочих документах, оцінює їх дію на показники звітності або базу оподаткування сплачених податків, можливість застосування штрафних санкцій.

Таким чином, ми визначили мету аудиту витрат, його завдання та джерела, визначальні нормативно-правові документи. Впровадження якісного й ефективного аудиту витрат забезпечує прибутковість підприємства, інформаційну прозорість економічної діяльності та існування в конкурентному оточенні.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ ТОВ «ЄВРОТРАНС»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄВРОТРАНС» займається наданням послуг з вантажних перевезень та оренди вантажних машин. ТОВ «ЄВРОТРАНС». Організація здійснює свою діяльність на базі і відповідно до законодавства України та Статуту, що затверджується Уповноваженим органом управління.

Це підприємство має безліч напрямів діяльності, але основним є – інша допоміжна діяльність у сфері транспорту. Іншими видами господарської діяльності, які може здійснювати фірма є: торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами, технічне обслуговування та ремонт рухомих складів, оптова торгівля деталями та обладнанням для них, надання в оренду інших машин, оснащення та товарів. н. в. і. у., вантажний автомобільний транспорт тощо.

Оскільки головним напрямом діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» є вантажні перевезення, то значну частину основних засобів становлять вантажівки. Майно підприємства складають оборотні та необоротні активи, та інші цінності, вартість яких відображається у балансі підприємства. На цьому підприємстві працює 48 осіб.

Організаційна структура ТОВ «ЄВРОТРАНС» розглядається на деякі категорії (рис.2.1).

Облік здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером, посада якого входить до штатного розкладу підприємства. Він забезпечує дотримання установ, визначених Законом про бухоблік та іншими законодавчими та нормативними документами щодо організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку. Відповідальність за ведення останнього, безпомилковість і вчасність складання і подання податкової звітності несе головний бухгалтер згідно з діючим законодавством.

Відповідальність інших працівників, на яких лежить облік, завбачається посадовими інструкціями, що узгоджується керівником організації.

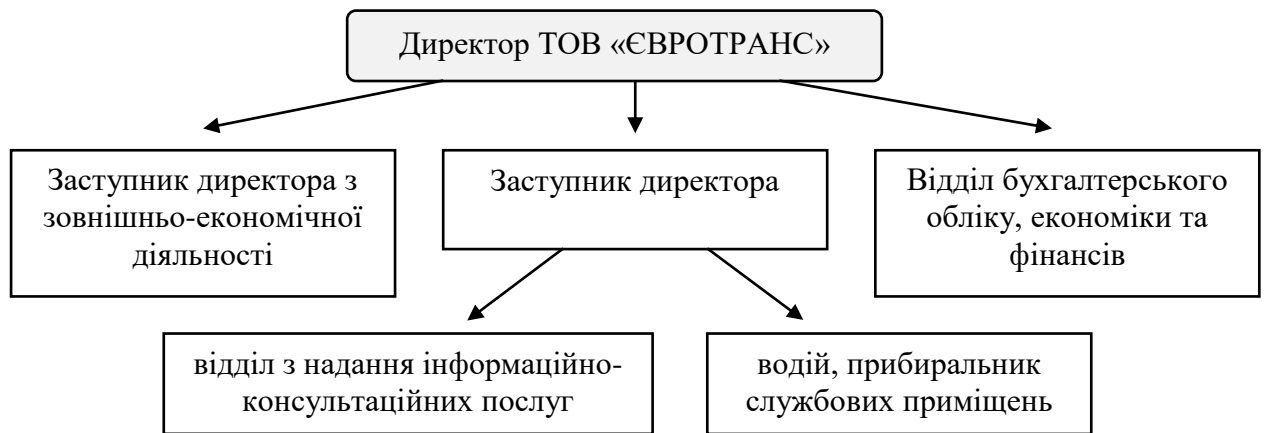

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Згідно з обліковою політикою ТОВ «ЄВРОТРАНС» діє журнально-ордерна форма обліку з частковою автоматизацією – «1С: Бухгалтерія». Ключовими реєстрами бухгалтерського обліку є журнали-ордери, що призначені для синтетичного обліку операцій господарської діяльності.

У наказі про облікову політику ТОВ «ЄВРОТРАНС» у розділі про витрати відображено більш ніж достатньо інформації про облік витрат. Умовний перелік відтворено на рис. 2.2.

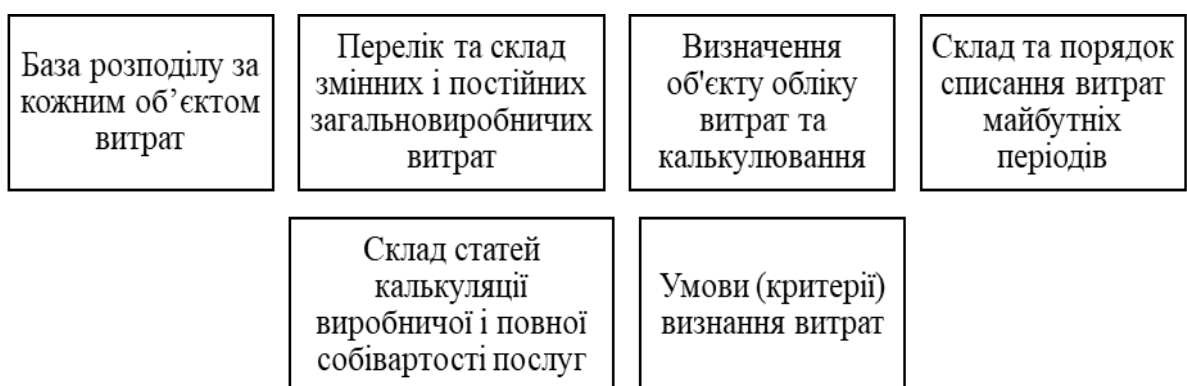

Рисунок 2.2 – Компоненти облікової політики про витрати діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Документообіг ТОВ «ЄВРОТРАНС» регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, які видані посадовими особами з

наданим на це правом. До таких документів відносяться приміром: Про передачу прав та право підпису документів, Про бухгалтерську службу, Про здійснення інвентаризації та формування постійної та робочої інвентаризаційних комісій, Про маркетингову та збутову політику, Про призначення водіїв за кожним рухомим складом та порядок контролю за їх ротацією, Про порядок архівування документів.

Ще ТОВ «ЄВРОТРАНС» має свій робочий план рахунків. Всі поточні документи зберігаються в кабінеті бухгалтерії та в кінці року передаються в архів, який перебуває в окремій кімнаті.

Для кращої оцінки ефективності роботи ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснимо аналіз фінансового стану компанії та прослідкуємо за його головними показниками. Ключові показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» наведені в Додатку Г (табл.Г.2.1).

У 2020 році в порівнянні з 2018 скоротилися такі дані: дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 3067.6 тис. грн (35,5%), чистий дохід від реалізації на 3390.6 тис. грн (47,4%), чистий прибуток підприємства на 33.2 тис. грн (42,6%), власні оборотні кошти на 690 тис. грн (2527.5%) і дебіторська заборгованість на 132.6 тис. грн (68,1%). Це все говорить про спад ліквідності підприємства. У той період навпаки зросли такі показники як: собівартість реалізованої продукції на 3564.5 тис. грн (63,2%), валюта балансу на 642.6 тис. грн (104.2%), власний капітал на 135 тис. грн (35,4%) і кредиторська заборгованість на 507.6 тис. грн (215.6%). Подібна тенденція характеризує доволі звичайний рівень формування і досить результативний поділ прибутку фірми, його спроможність підтримувати фінансовий спокій за рахунок внутрішніх ресурсів.

У середньому дохід від реалізації щорічно скорочувався на 19.7%, чистий дохід на 27.5%, собівартість на 39.3%, чистий прибуток підприємства на 24.2%, власні оборотні кошти на 100%, дебіторська заборгованість на 43.6%. Супроти у середньому виростили щорічно: валюта балансу на 42,9%, власний капітал на 16.4% та кредиторська заборгованість на 77,7%.

Здійснимо оцінку фінансового становища ТОВ «ЄВРОТРАНС» за підтримки даних, що всебічно характеризують становище фірми. Залежно від визначеної цілі розгляду дозволено відібрати підходящу кількість та типи показників за рисами: динаміка та структура валюти балансу; майновий стан підприємства, його прибутковість; ліквідність та платоспроможність; фінансова стійкість; ділова активність.

Важливим етапом аналізу фінансового становища є дефініція темпів трансформацій центральних показників діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» (Додаток Г, табл.Г.2.2).

Дані розрахунків демонструють, що за аналізований період величина валюти балансу значно збільшилась. Коефіцієнт зросту такого показника за 2018-2020 рр. складав відповідно 617,0 та 1259,6. Її збільшення оцінюється позитивно, оскільки збільшуються розміри господарської діяльності, підвищується попит на перевезення тощо. Слід підмітити, що коефіцієнт відображає наближену оцінку суми коштів, що є у володінні ТОВ «ЄВРОТРАНС». Дана оцінка є обліковою і не надає точної суми коштів, котрі можна отримати за майно, як-от у разі ліквідації фірми.

Зменшення розмірів виторгу від реалізації продукції (у середньому на 35,5%) інсценує ситуацію щодо погіршення використання засобів товариства, зіставляючи з попереднім роком. Зіставляючи 2018 р. і 2020 р., коефіцієнт зростання виручки від реалізації є більшим, ніж коефіцієнт зростання валюти балансу, що вказує на поліпшення ситуації із коштами ТОВ «ЄВРОТРАНС» проти 2019 р.

Наступним етапом аналізу є оцінка майнової ситуації, для якої ТОВ «ЄВРОТРАНС» доцільно користуватися шістьма показниками, зведених у Додатку Д (табл. Д.2.3). Виходячи з відомостей таблиці, ми можемо вбачати, що у фінансовій звітності відсутні дані з приводу зносу основних засобів, що певним чином зашкодило нам у багатьох обчисленнях показників.

У 2020 році в порівнянні з 2019 фондівдача ТОВ «ЄВРОТРАНС» зменшилася на 4.3 тис. грн (56,1%), так само і у порівнянні з 2018 р. – на

21.17 тис. грн або на 86,3%. Максимальний приріст спостерігається в 2020 році (-4.3 тис. грн), а мінімальний – в 2019 році (-16.87 тис. грн). Із кожним роком фондвіддача в середньому збавлялася на 10.59 тис. грн.

Коефіцієнт оновлення основних засобів засвідчує рівень матеріального та морального оновлення основних фондів ТОВ «ЄВРОТРАНС». На разі маємо позитивну тенденцію через збільшення його даних, а саме на 106.65 тис. грн (288.4%) у 2020 році в порівнянні з 2018.

Рентабельність основних фондів вказує на частку прибутку ТОВ «ЄВРОТРАНС», одержаного за рік, від вартості основних засобів. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком рентабельність основних фондів скоротилася на 0.01 тис. грн або на 20%, і у порівнянні з 2018 р. зменшилась на 0.26 тис. грн або на 86,7%.

Опрацюємо показники ліквідності на базі Додатку Д (табл. Д.2.4). Аналізуючи ліквідність ТОВ «ЄВРОТРАНС», потрібно здійснити аналіз достатності поточних (оборотних) активів задля компенсації поточних зобов'язань.

У 2020 році в порівнянні з 2018 р. коефіцієнт покриття спав на 90,2%. Це свідчить, що ТОВ «ЄВРОТРАНС» є платоспроможним, але має прикмети фінансової небезпеки в оплаті боргів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2020 році в порівнянні з 2018 роком піднявся на 181,3%. Це показує те, що ТОВ «ЄВРОТРАНС» в змозі погасити всі зобов'язання короткотривалого характеру.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 році являв собою 7,90, що свідчить про те, що ТОВ «ЄВРОТРАНС» спроможне оплатити свої короткотривалі зобов'язання наявними грошовими коштами. У 2020 році в порівнянні з 2018 роком він побільшав на 293%.

Розрахунки показують, що за аналізований час чистий оборотний капітал ТОВ «ЄВРОТРАНС» складав 27,3 тис. грн та -662,7 тис. грн відповідно у 2018-2020 рр. У 2020 році в порівнянні з 2018 він спав на 690 тис. грн. або на 2527.5%. Цей показник слугує опорою для фінансової

стійкості ТОВ «ЄВРОТРАНС», адже перевершення короткотермінових зобов'язань над оборотними коштами значиме, що ТОВ «ЄВРОТРАНС» не може оплатити свої короткострокові борги, хоча і має перспективи для масштабування діяльності.

Для наступного аналізу діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснимо розбір показників фінансової стійкості. Вони відображають стан майна фірми, що гарантує їй платоспроможність.

Фінансова стійкість компанії окреслює, що ресурси, вкладені в господарську діяльність, зобов'язані окупитись через грошові надходження від діяльності, а зароблений прибуток забезпечить самофінансування та свободу підприємства. Дані аналізу фінансової стійкості ТОВ «ЄВРОТРАНС» наведені на рис. 2.3.

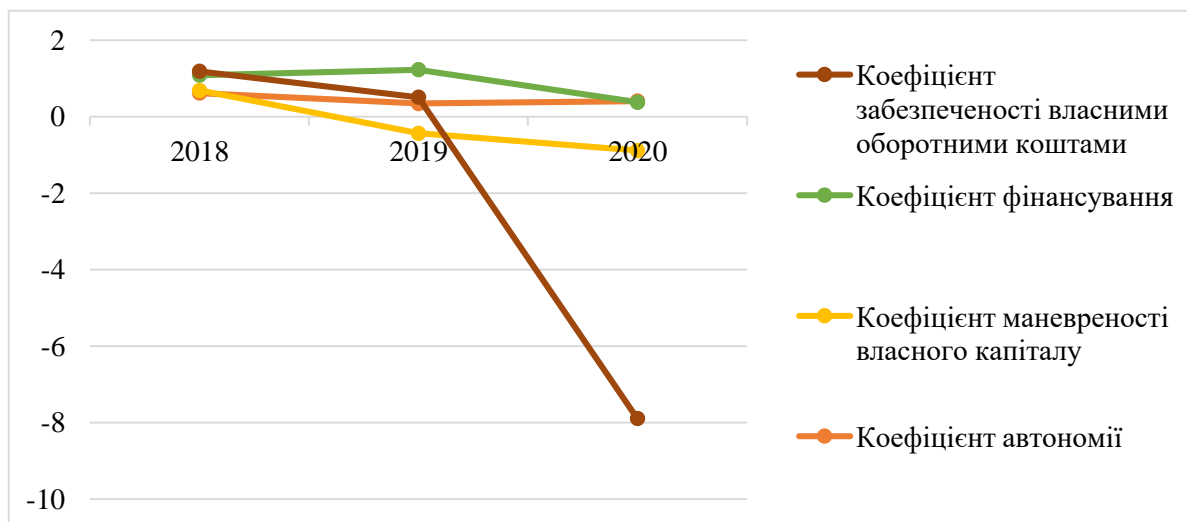

Рисунок 2.3 – Дані фінансової стійкості ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018-2020 рр.

Коефіцієнт автономії ТОВ «ЄВРОТРАНС» характеризує частку коштів, інвестованих власниками у загальну вартість майна. У 2020 році в порівнянні з 2018 роком він скоротився на 0.21 або на 33.9%. Його оптимальне мінімальне значення оцінюється на рівні 0,5. Близько до норми значення було у 2020 р., що допускає забезпеченість позикових коштів власними.

Коефіцієнт маневреності власних коштів визначає ступінь мобільності споживання власного капіталу ТОВ «ЄВРОТРАНС». У 2020 р. порівняно з 2018 коефіцієнт спав на 1.36 (1942.9%). Прямих рекомендацій у значенні цього показника не існує, але його значення має дорівнювати не нижче 0,2, що санкціонуватиме забезпечення достатньої гнучкості у використанні власного капіталу. У нашому випадку маємо зворотну ситуацію.

Коефіцієнт фінансування демонструє, скільки позичених коштів затратила фірма на 1 грн інвестованих в активи особистих коштів. У 2020 р. порівняно з 2018 р. він зріс на 0.86 (215%). Звичайним є рівень, коли він нижчий за одиницю, що спостерігалось тільки у 2018 р. із значенням 0,40. Якщо коефіцієнт більший за 1, фінансова стійкість ТОВ «ЄВРОТРАНС» сягає критичного значення, як-от, у 2019-2020 рр. із значеннями 1,66 і 1,26 відповідно.

У 2020 році відносно 2018 р. коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами впав на 8.37 або на 8370%. Коефіцієнт повинен бути більше за 0,1. Але у 2019-2020 рр. ТОВ «ЄВРОТРАНС» має критичні цифри -0,72 і -8,27 відповідно, що не можна сказати про найкраще значення у 2018 р. (0,10). Отже, можна підсумувати, що у даній організації замало власних коштів для фінансування поточної діяльності.

Вагомим компонентом аналізу ТОВ «ЄВРОТРАНС» також є оцінка його прибутковості (рис. 2.4).

Рентабельність власного капіталу демонструє, якою є віддача на вкладений капітал. У 2020 році в порівнянні з 2018 роком вона спала на 9.86%, це високі показники, що свідчать про більш, ніж звичайний стан. Середній темп росту склав 67,65%.

Що стосується активів, то їх рентабельність у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зменшилася на 3.71%. Це свідчить попит на послуги ТОВ «ЄВРОТРАНС», що опускається й нагромадження активів. Він показує, наскільки продуктивно використовуються активи (норма $> 0,14$). У нашому випадку дані більші ніж норма. Середній темп росту набув 72,66%.

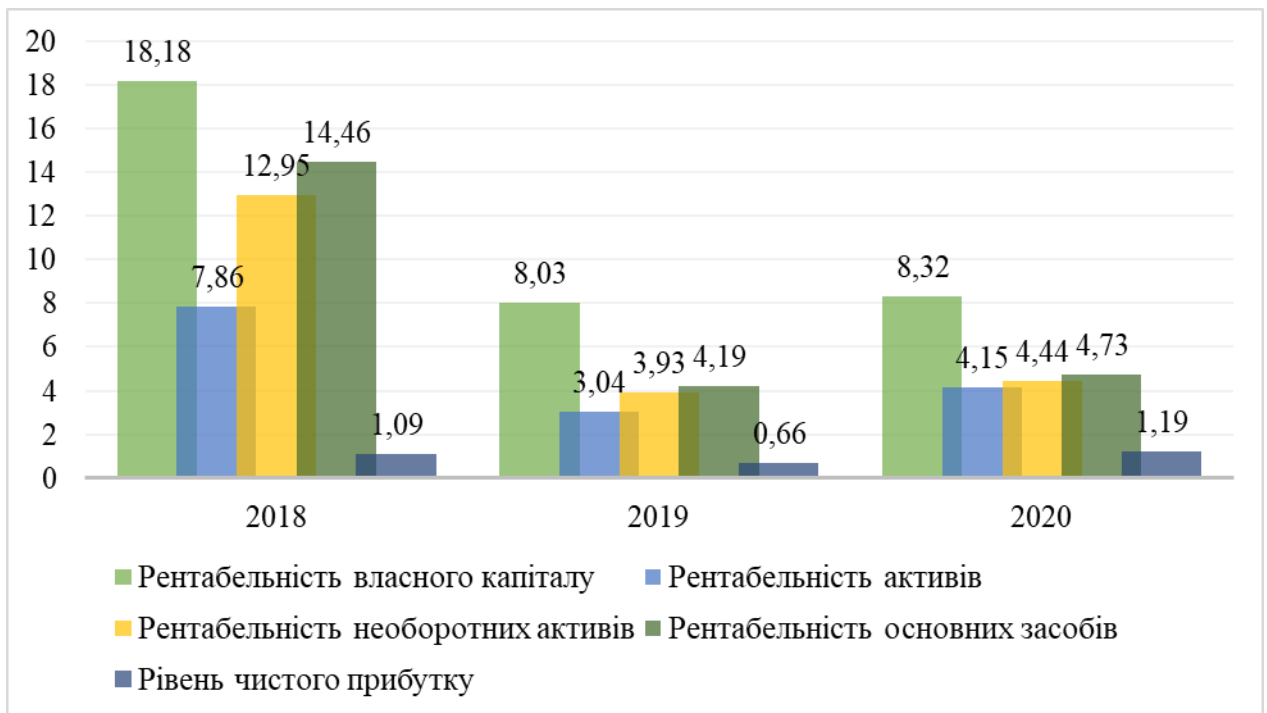

Рисунок 2.4 – Дані рентабельності ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018-2020 рр., %

Якщо порівнювати значення рентабельності необоротних активів, то в 2020-2018 рр. спостерігалось скорочення на 8.51%, що є негативним результатом. Бо чим вище його число, тим ефективніше використовуються основні кошти. Середній темп росту набув 58,55%. Рентабельність ОЗ у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. скоротилась на 9.73%. Це демонструє погіршення ефективності застосування основних фондів ТОВ «ЄВРОТРАНС». Середній темп росту набув 57,19%.

Такий показник як, рівень чистого прибутку у 2020 році в порівнянні з 2018 збільшився на 0.1%. Його підвищення говорить нам про позитивні зміни для здійснення діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС». Середній темп росту склав найбільше з попередніх – 104,49%.

Таким чином, виходячи з проаналізованого, можна зробити підсумок, що за досліджені роки ефективність господарської діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» вкрай знизилась. Тому, в цілому можна зауважити, що динаміка показників ліквідності є негативною.

Отже, платоспроможність ТОВ «ЄВРОТРАНС» можна схарактеризувати як з більшою мірою негативною динамікою. Тому що,

коефіцієнт автономії зменшився, але залишився близьким до норми, коефіцієнт маневреності достатньо знизився у значенні, однак коефіцієнт фінансування збільшився, в той час як коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами зменшився. Тому, на нашу думку, повністю платоспроможною фірмою назвати ТОВ «ЄВРОТРАНС» ми не можемо. У всіх інших класах показників, які проаналізовані вище задовільні результати, втім компанії є над чим попрацювати.

2.2 Первинний, аналітичний і синтетичний облік витрат за елементами

Визначальними завданнями обліку витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» є: своєчасне, вірне визначення витрат на перевезення за статтями і елементами витрат, при порівнянні їх із плановими в переліку на обсяг перевезень; обчислення собівартості наданих послуг; виявлення внутрішніх можливостей пониження собівартості перевезень; адекватне відображення всіх невиробничих витрат і втрат з ціллю їх запобігання в майбутньому.

Первинний облік витрат залежить від їх приналежності до класифікаційної групи. Для кращого аналізу розглянемо цей облік в розрізі основних елементів, які складають витрати ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Порядок оплати праці шоферам, які кермують вантажівками, завбачає порізнене нарахування заробітку за тонни переміщеного вантажу й проїжджені тонно-кілометри, за простої під час завантаження і вивантаженні, за відроблений час за погодинної оплати праці тощо. Їм нараховують винагороди за заощадливість бензину, перепробіг шин та ін.

Заробітну плату нараховують за подорожніми листами і табелями, крім неї нараховують суми премій, резерви на оплату відпусток в утвердженій величині. Нарухування заробітної плати водіям здійснюють за показниками подорожніх листів за відрядними розцінками або тарифними ставками.

Облік робочого часу шоферів значиться в дорожніх листах вантажівки, це узагальнений час за якими випикується до табеля обліку робочого часу. У

подорожньому листі є особливий елемент, у якому відбивається час, вкладений водієм на закінчену роботу за її різновидами.

На основі показників табеля обраховують тотальну кількість відпрацьованих годин за місяць для нарахування зарплати за тарифами. Дані форми в кінці місяця видаватимуться бухгалтерії.

Елемент «Відрахування на соціальні заходи» враховує в себе: відрахування на пенсійне забезпечення, на соціальне страхування, на випадок безробіття, на індивідуальне страхування штату організації тощо. Суми відрахувань обчислюють у відомості, форму якої нічим не врегульовано.

До «Амортизації» входить сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів. Для документування операцій з нею використовується розрахунок амортизаційних відрахувань основних засобів та інших необоротних активів.

Визначення витрат паливо-мастильних матеріалів (ПММ), приміром бензину, відбувається на базі даних дорожнього листа вантажівки. З нього бухгалтерія дістає таку інформацію:

- присутність бензину у баці вантажівки на початок рейсу на спідометрі;
- кількість залитого бензину (на автозаправній станції (АЗС) за безготівковим розрахунком, у тому числі по картках чи за грошові кошти на АЗС сторонніх підприємств) за рейс;
- пробіг вантажівки за рейс.

Списанню підлягають як нові, так і відремонтовані, і демонтовані з інших вантажівок деталі. Списання будь-якої різновидності деталей, одержаних зі складу і використаних у процесі ремонту вантажівок, ведеться за актами виконаних ремонтних робіт чи за актами заміни (установки), виписаними менеджером ремонтного відділу організації і засвідченими директором фірми. Для списання непригожих для майбутнього використання деталей вестиметься акт довільної форми. Дріб'язкові запчастини списуються за реєстром і відбиватимуться в акті.

Первинний облік акумуляторних батарей ведеться за різновидами і марками вантажівок, осередком їх збереження. При їх відпуску зі складу в обліковій картці нотується дата видачі, номер вантажівки, на яку згодом буде встановлена акумуляторна батарея, і номер документа, за яким виконано відпуск. Такий прилад для вмовтування у вантажівку відпускається лише в обмін на старий і за присутності акту, що підкріплює неспроможність до роботи старого.

Акумулятор, впроваджений у вантажівку, виходить з обмінного фонду і значиться в особовій картці. На його заміну в обмінному фонді із особистим номером значиться демонтований пристрій. Їх обмін відбувається в кінці наперед визначеного на фірмі строку служіння (2-5 років) чи до його завершення, але лише зі згоди головного інженера (чи сформованої комісії).

Первинний облік вантажних шин ведеться у Картці обліку використання шин завідувача гаражу (майстра, диспетчера) чи бухгалтера. Вона відкривається на всі вантажівки моментально вслід за отриманням шин і слугує для обліку застосування кожної шини, її пробігу від придбання до тотального зносу.

Витрати на техогляд і ремонт авто, який задіяний у певному типі перевезення, залучать до собівартості за прямою рисою. Первинними документами виступають: наряд-замовлення, акти виконаних робіт, наряди на проведення ремонтних робіт, акти на списання запчастин і ПММ при техобслуговуванні, лімітно-забірні карти чи вимоги на відпуск.

Вірно складений документ, із засвідченням механіка (майстра, чи завідувача гаражем) і економіста з нормування роботи прибуває у бухгалтерію для відображення операцій в бухобліку.

У випадку виконання цієї функції сторонньою організацією та з допомогою 1С:Бухгалтерії відображаємо їх в програмі за допомогою документа "Надходження товарів і послуг" з видом операції "Об'єкти будівництва" і "Модернізація і ремонт ОЗ".

Операції з модернізації автомобіля схожі з операціями по ремонту, однак мають свої відмінності у відношенні з тим, що витрати на капітальний ремонт на відміну від витрат по поточному ремонту збільшують первісну вартість ОЗ.

Одержання послуг з модернізації вантажівки від постачальника оформляємо документом "Надходження товарів і послуг". Завершення капітального ремонту відображаємо документом "Модернізація і ремонт ОЗ" з видом поліпшення "Модернізація".

Крім того, на ТОВ «ЄВРОТРАНС» існують й інші витрати, пов'язані з обслуговуванням його роботи. Це такі витрати як: витрати на відрядження, на комунальні платежі, розрахунково-касове обслуговування. Первинні документи залежать від виду витрат, зокрема, це можуть бути: авансові звіти, акти виконаних робіт (наданих послуг), банківські виписки з особового рахунка клієнта банку та інші.

Синтетичний облік ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснюється в оборотно-сальдовій відомості по рахунку. На підприємстві використовуються такі синтетичні рахунки для обліку витрат: 23 «Виробництво» застосовується у ході виробництва автогосподарства – перевезення вантажів, 91 «Загальновиробничі витрати» слугує для відображенні операцій у ході правління цехами, дільницями, відділками та іншими підрозділами основного і допоміжного виробництва, 92 «Адміністративні витрати» використовується в ході керівництва фірмою у цілому, 93 «Витрати на збут» використовується в ході реалізації робіт зі збуту.

Усі ці рахунки можуть взаємодіяти з кредитом рахунків: 203 «Паливо», 207 «Запасні частини», 661 «Витрати по заробітній платі». У випадку отримання послуг за ремонтування підрядним чином застосовується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Витрати на покращання вантажівок організація можна відобразити на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» з подальшим віднесенням їх на 105 «Транспортні засоби».

Аналітичний облік ТОВ «ЄВРОТРАНС» виконують за видами перевезень, робіт і послуг у розрізі калькуляційних статей витрат.

Ключовим документом з калькулювання собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті є Рекомендації № 65 [17]. На даному підприємстві застосовуються тарифи за 1 км, 1 ткм або 1 т, а також погодинний тариф — за 1 год роботи рухомого складу.

Згідно пункту 3 Рекомендацій № 65 собівартість перевезень (робіт, послуг) – це виражені в грошовій формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою та здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення.

Як відомість аналітичного обліку витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» застосовує затверджену керівником форму. Функція цього документу — систематизувати аналітичні позиції витрат Товариства за відповідними статтями в розрізі кореспондуючих рахунків (по кредиту різних рахунків в дебет рахунка 23) і установити суму виробничої собівартості. Вона ведеться на засаді даних первинних документів та зведених аналітичних відомостей за належними статтями, які заповнюють у відділах організації.

На ТОВ «ЄВРОТРАНС» до собівартості виконання автоперевезень входять такі статті витрат: заробітна плата водія та інших працівників, відрахування на соціальні заходи, витрати на паливо, витрати на мастильні матеріали, витрати на автомобільні шини, витрати на ремонт та технічне обслуговування, витрати на амортизацію, загальновиробничі витрати.

Облік витрат на автомобільні перевезення і послуги даної організації здійснюється позамовним методом, який забезпечує роздільний облік витрат за кожним різновидом перевезень.

Вслід узагальнення бухгалтером витрат на автомобільні перевезення та визначення обсягу закінчених робіт рахують фактичну собівартість одиниці продукції.

Як калькуляційна одиниця собівартості може виступати:

- для вантажівок, що працюють відрядно за тарифом за 1 тону перевезеного вантажу, — 10 тонно/кілометрів;
- для вантажівок, що працюють за погодинно, — 10 автомобіле-годин;
- для вантажівок і легкових автомобілів-таксі — 10 оплачуваних кілометрів.

У таблиці 2.1 подано операції, поєднані із обліком деталей і автошин ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Таблиця 2.1 – Бухгалтерські записи господарських операцій щодо руху запасних частин і автомобільних шин ТОВ «ЄВРОТРАНС»

№	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Одержано від виробника шини	207	631	15000,00
2	Відображено ПК з ПДВ	641	631	3000,00
3	Запчастини використані для ремонту автомобілів	23	207	4371,00
4	Здійснено відрахування в запас на поновлення шин	23	47	627,00
5	Висунута скарга постачальникові за браковані шини	374	47	160,00
6	Списано вартість модернізації шини	47	631	2003,00
7	Списано вартість покришок, поставлених на заміну старих	47	207	2368,00
8	Передача шин у роботу	207	207	1500,00

Аналітичний облік ПММ впроваджують за кожним субрахунком за їхніми видами (марками), місцями збереження й матеріально-відповідальними особами. У таблиці 2.2 зібрано операції з обліку таких матеріалів ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Таблиця 2.2 – Бухгалтерські записи господарських операцій щодо руху ПММ ТОВ «ЄВРОТРАНС»

№	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Одержано від постачальника пальне	203	631	6300,00
2	Відображено ПК з ПДВ	641	631	1260,00
3	Пальне поміщено в бак вантажівки (підзвіт шофера)	203	203	5030,00
4	Пальне поміщено в бак вантажівки на АЗС	203	372	1003,00
5	Отримання шофером талонів на пальне	203	203	430,00
6	Отримано за талони пальне на АЗС	203	203	430,00
7	Списано вартість спожитого пального відповідно	231	203	5500,00

	нормам			
8	Списано вартість спожитого пального більше норми на фінансові результати	79	203	675,00
9	Списано вартість спожитого пального більше норми за рахунок шофера	375	203	289,00

Нарахування заробітної плати на ТОВ «ЄВРОТРАНС» відображають такою кореспонденцією рахунків, що подана в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Бухгалтерські записи господарських операцій щодо нарахування зарплати, адміністративних і загальновиробничих витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС»

№	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Нараховано зарплату шоферу	23	661	10000,00
2	Нараховано ЄСВ на зарплату шофера	23	651	2200,00
3	Нараховано зарплату управлінському персоналу ЄСВ	92	661 651	20000,00 4400,00
4	Нараховано орендну плату за офіс для адміністрації	92	631	5329,00
5	Нараховано знос за офіс для адміністрації	92	131	1300,00
6	Проведено інші накладні витрати на юридичні послуги	92	631	1630,00
7	Нараховано зарплату охоронцям ЄСВ	91	661 651	12000,00 2640,00
8	Відображено витрати електроенергії, пов'язані зі здійсненням загальновиробничої діяльності	91	203	460,00
9	Нарахована сторонньою організацією орендна плата за оренду приміщення, призначеного для здійснення загальновиробничої діяльності	91	631	230,00
10	Нараховано лікарняні за рахунок компанії	94	663	900,00

Таким чином, витрати на оплату праці, які не пов'язані з виробничою діяльністю організації, відносять до інших витрат операційної діяльності. Нарахування таких виплат в обліку відбиватиметься по кредиту рахунка 66 і дебетом рахунка 94. За дебетом рахунка 23 в ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснюється накопичення прямих витрат виробництва в кореспонденції з кредитом рахунків 20, 23, 63,64,65, 66, 68, 91. За його кредитом витрати списуються на собівартість реалізації послуг – у дебет рахунка 90 з кредиту рахунка 23.

У результаті валютних розрахунків в організації виникають курсові різниці. Витрати відносять на субрахунок 945 «Витрати від операційної

курсової різниці». У кінці звітнього періоду формують документ Фінансові результати, який списує доходи та витрати від операційних курсових різниць на фінансові результати.

Купівля або продаж валюти на ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснюється за допомогою додатку «Приват24 для бізнесу» Приватбанку. Для того, щоб купити або продати валюту ТОВ «ЄВРОТРАНС» необхідно подати заявку на купівлю або продаж валюти в «Приват24 для бізнесу».

У кінці кожного місяця за допомогою документу фінансові результати адміністративні витрати списують на фінансовий результат, при цьому формується проводка Дт 791 Кт 92.

Отже, точне ведення обліку і розрахунків є вкрай важким процесом, але це дозволить нам в подальшому отримати достовірні дані про витрати, підходящі для чергового аналізу і контролю.

2.3 Організація здійснення аудиту витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС»

На підприємстві ТОВ «ЄВРОТРАНС» зовнішній аудит не здійснюється, утім систематично проводиться внутрішній контроль. Даний вид контролю реалізовується через механізм інвентаризації.

На фірмі здійснюється інвентаризація здебільшого перед формуванням фінансової звітності. Для реалізації інвентаризаційної роботи керівник ТОВ «ЄВРОТРАНС», як центральна відповідальна за організацію інвентаризації людина, наказом затвердив постійно діючу в компанії комісію. Комісія сформована у такому складі: голова комісії – заступник директора з зовнішньоекономічної діяльності, члени комісії: диспетчер з питань зовнішньоекономічної діяльності; головний бухгалтер.

Об'єктами внутрішнього контролю витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» є доцільність їх здійснення, а також документування та облік самих витрат. Суб'єктами внутрішнього контролю витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» є керівник, головний бухгалтер, інвентаризаційна комісія.

Внутрішній контроль на підприємстві виконує такі задачі як: забезпечення послуг автогосподарства матеріально-технічними ресурсами, їх зберігання та підтримка введенню передових технологій, ощадливого використання з метою падіння собівартості послуг.

На підставі існуючого плану працівники, які відповідають за управління, здійснюють безперервну поточну перевірку діяльності підрозділів підприємства. За підсумками перевірок керівництво підприємства приймає рішення про відкидання причин, які негативно діють на функціонування фірми.

На ТОВ «ЄВРОТРАНС» визначним періодом внутрішнього контролю витрат є перерахунок різниць за ПКУ, які постають при відбитті витрат в обліковій системі, та звірка безпомилкового коригування фінансового результату до оподаткування з метою дефініції оподаткованого прибутку і податку на нього.

Інвентаризаційний комітет ТОВ «ЄВРОТРАНС» виконує контрольні дії щодо перевірки витрат, зображені на рис. 2.5.

Вагомою стадією внутрішнього контролю витрат є реєстрація та систематизація даних про виявлені безпідставні коригування фінансового результату до оподаткування на різниці.

-
1. Дотримання чинного законодавства у сфері обліку при здійсненні витрат підприємства

 2. Наявність належного документального оформлення формування витрат підприємства

 3. Раціональність вибору методу обліку витрат

 4. Правильність методики відображення витрат підприємства у системі бухгалтерського обліку

 5. Достовірність відображення витрат у внутрішній, фінансовій, статистичній та податковій звітності

 6. Правильність визначення періоду визнання витрат

Рисунок 2.5 – Дії інвентаризаційного комітету ТОВ «ЄВРОТРАНС»
щодо витрат

Детальному контролю підлягає достовірність записів за кожною статтею калькуляції у первинному документі, на рахунках бухгалтерського обліку, зведених відомостях, меморіальних ордерах. Комісія перевіряє графіки документообігу, терміни складання документів, повноту відображення, відповідність зібранню показників у аналітичних документах (рис. 2.6).

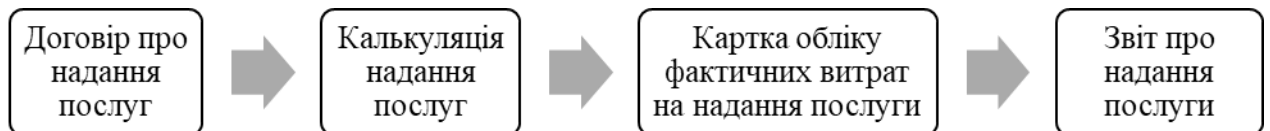

Рисунок 2.6 – Черговість реєстрацій в документах надання послуг

Планування витрат для реалізації послуг здійснюється ТОВ «ЄВРОТРАНС» самостійно на базі розрахунків під час підписання контракту, наслідки яких відображаються в калькуляції надання послуги, що є організованою таблицею.

У першому стовпці вказують статті калькуляції, у другій – код економічної класифікації (КЕКВ), у третій – суму витрат, передбачувану на термін реалізації послуги, у наступних стовпчиках – їх розподіл впродовж року, а також підставу для реалізації послуги, зазначають клієнта, центр надання, узгоджені терміни. Калькуляція погоджується з планово-фінансовою службою, головним бухгалтером, ментором центру надання послуг та установи, клієнтом.

Члени комітету вивіряють фактичні витрати, що поставатимуть під час надання послуг і виписують Картку обліку фактичних витрат надання послуг. У кінці звітнього періоду установи виписують Звіт про надання послуги.

Таким чином, своєчасно та надійно організований внутрішній контроль витрат діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» сприяє запобіганню викривлень та збитків, тим самим це нарощуватиме рівень економічної безпеки товариства.

РОЗДІЛ 3.1 ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ МЕТОДИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ У АВТОТРАНСПОРТНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

3.1. Поліпшення організації обліку витрат на підприємстві

Нині велика кількість автогосподарств збиткові, тому зменшення непродуктивності є головною задачею таких організацій. Надзвичайна завантаженість ринку їх послуг не дає можливості розв'язати дане питання за допомогою виключно доходів. Тому на разі, конкретно витрати є вирішальним показником роботи автотранспортних фірм. Шанс одержання правдивої та вичерпної інформації про витрати визначає вагомість розв'язання проблеми щодо поліпшення порядку управління витратами, яка зараджує схваленню ефективних управлінських постанов стосовно вибуття таких компаній з критичної ситуації.

У наказі про облікову політику ТОВ «ЄВРОТРАНС» відносно витрат відображено, на нашу думку, не повний список елементів стосовно обліку витрат. Собівартість є базовим терміном для будь-якого підприємства. Якраз тому, ми вважаємо, що в обліковій політиці необхідно приділити величезну увагу показу інформації про організацію та методику ведення обліку витрат діяльності підприємства. Зважаючи на норми П(С)БО 16 та набуте теоретичне розуміння і практичний досвід ми додали курси облікової політики щодо витрат, які зобов'язані бути розписані в наказі. Основні сторони покращання наказу про облікову політику на підприємстві наведені схематично на рис.3.1.

Відсутність компоненту про визначення методу обліку витрат та калькулювання собівартості в обліковій політиці не дає можливості розглянути та відібрати із сукупності прийомів організації документування та відображення виробничих витрат, що забезпечують визначення фактичної собівартості перевезень і потрібні дані для контролю за процесом утворення собівартості послуг. Оскільки, для прийняття доцільних управлінських рішень необхідно знати величину затрат, чітко розуміючи інформацію про

виробничі витрати. Їх аналіз допомагає розкрити ефективність і встановити прийнятний розмір витрат, перевірити якісні показники функціонування, правильно установити ціни, направляти та ревізувати витрати, проектувати рівень прибутку і рентабельності підприємства.

Рисунок 3.1 – Доповнені компоненти облікової політики стосовно витрат діяльності

До вагомих задач обліку і калькуляції припадає розподіл загальновиробничих витрат (ЗВВ), що варто внести до Наказу про облікову політику ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Загальновиробничі витрати поділяються на змінні і постійні, тому ми пропонуємо здійснювати їх облік на 911 та 912 рахунках відповідно. Витрати, які відносяться до такого поділу ми розподілили між ними, на що показує рис. 3.2 відповідно специфіки ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Змінні витрати розподіляються між основним видом виробництва і ремонтним, та змінюються в цілому прямо пропорційно витратам. Підприємству вигідно мати менше змінних витрат на одиницю, бо так воно забезпечує собі, відповідно, й більше прибутку. Тому суму за 91 рахунком списуємо порівно на 231 і 232 рахунки.

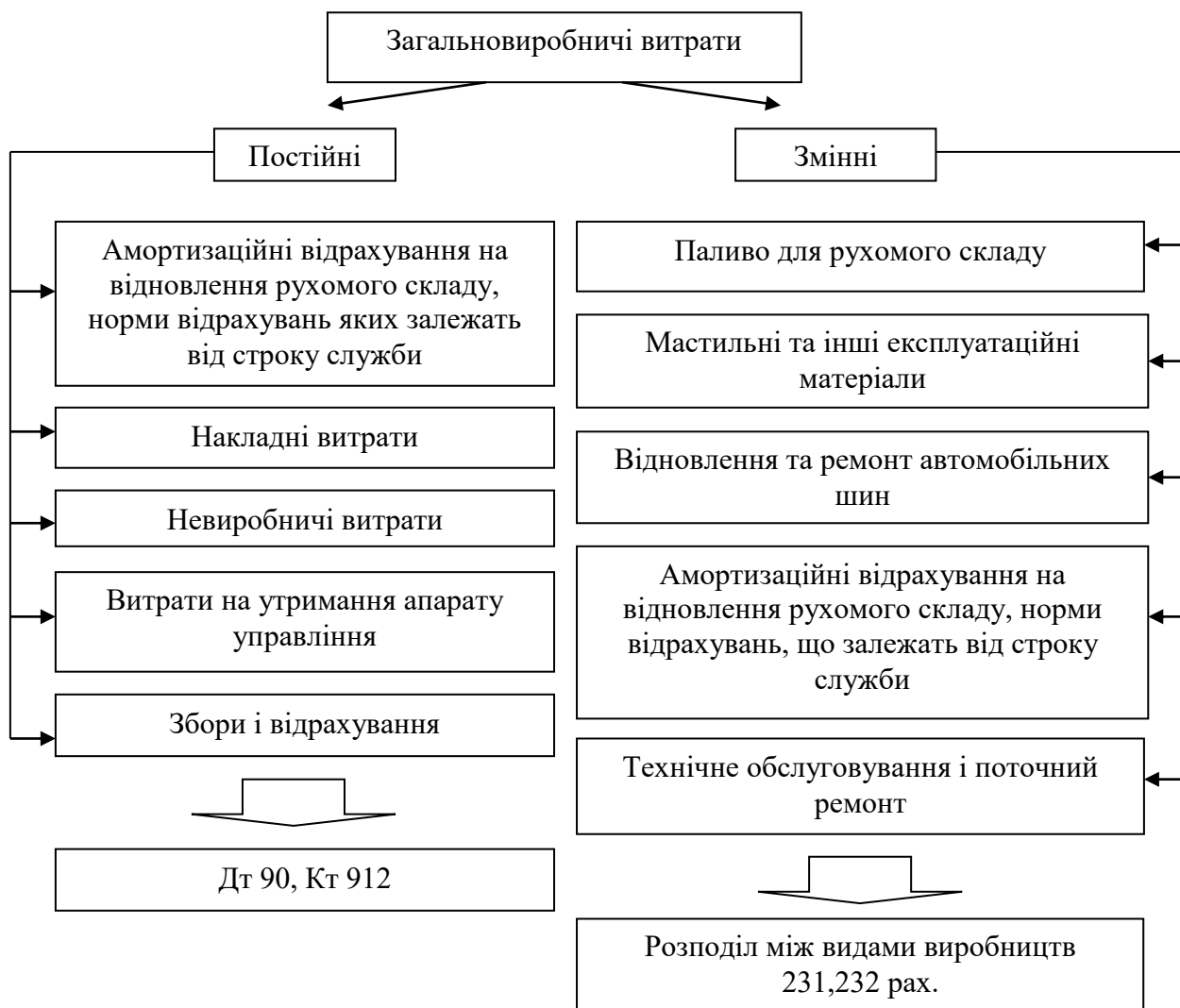

Рисунок 3.2 – Розподіл витрат на перевезення на постійні та змінні

ЗВВ також пропонуємо розподіляти серед видів послуг. Для розподілу постійних витрат необхідним є обрання бази розподілу, тобто виробничої потужності, а це – тонно-кілометри (т–км).

Для вірного віднесення загальновиробничі витрати до складу витрат на окремі види перевезень, сформовано схему з діями (рис.3.3).

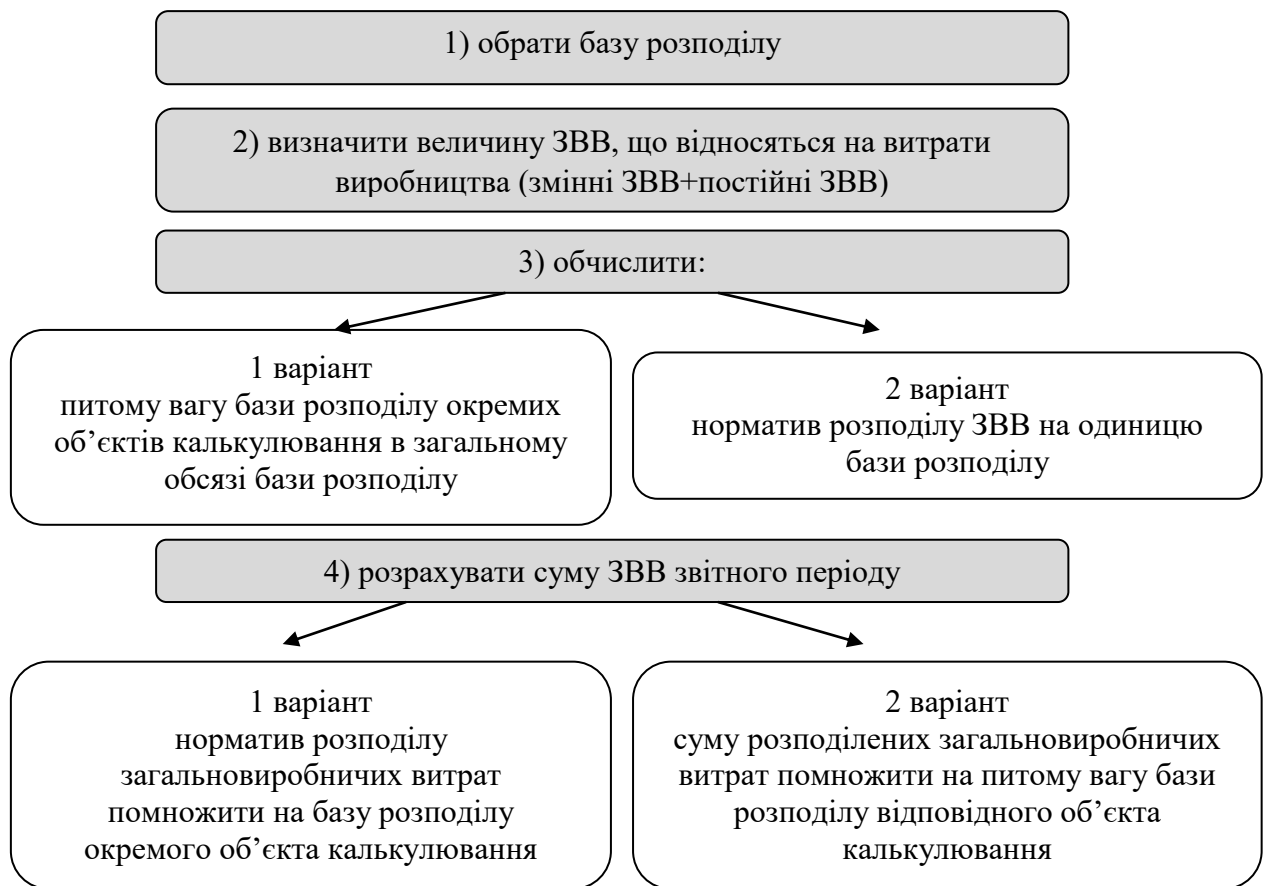

Рисунок 3.3 – Алгоритм розподілу ЗВВ для ТОВ «СВРОТРАНС»

Отож, базою розподілу можуть бути: прямі матеріальні витрати (приміром, вартість бензину), прямі витрати на оплату праці, тонно-кілометри. Все-таки найбільш доцільним вважаємо вибір показчика – тонно-кілометри. Приклад розподілу наведено в Додатку Е за вибраною базою – т-км. У бухгалтерських проводках на основі прикладу з додатку розподіл ЗВВ буде мати вигляд як у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Бухгалтерські записи щодо розподілу ЗВВ

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Відображено постійну частину ЗВВ: на оплату праці загальновиробничого персоналу та нарахування ЄСВ, оренду гаражів і місць для паркінгу	912	661, 651, 685	135859,00
2	Відображено змінні ЗВВ: ремонт вантажівки, оплата вартості електроенергії	911	631, 685	11118,00
3	Розподіл змінних ЗВВ на виробничу собівартість	231 232	911 911	5559,00 5559,00
4	Розподіл постійних ЗВВ на виробничу собівартість	23	912	90573,00
5	Розподіл постійних ЗВВ на собівартість перевезень	901	912	45286,00

На нашу думку, інформація про відокремлення витрат повинно міститися у Наказі про облікову політику в неухильному порядку, позаяк це надає деталі про сам процес перевезень, можливість відслідковувати і контролювати витрати на кожному етапі перевезень та проявляти їх вплив на результати діяльності.

Зважаючи на відсутність рахунків внутрішньогосподарського обліку в плані рахунків нашої організації, припускаємо можливість введення для спрощення обліку. Рахунки третього порядку для обліку витрат на АТП слід приєднати до рахунків фінансового обліку з метою доведеного порядку здійснення управлінського обліку.

На додачу до вищезгаданих пропозицій щодо конструкції обліку витрат на досліджуваному підприємстві нами зарекомендовано структуру субрахунків внутрішньогосподарського обліку витрат (рис. 3.4).

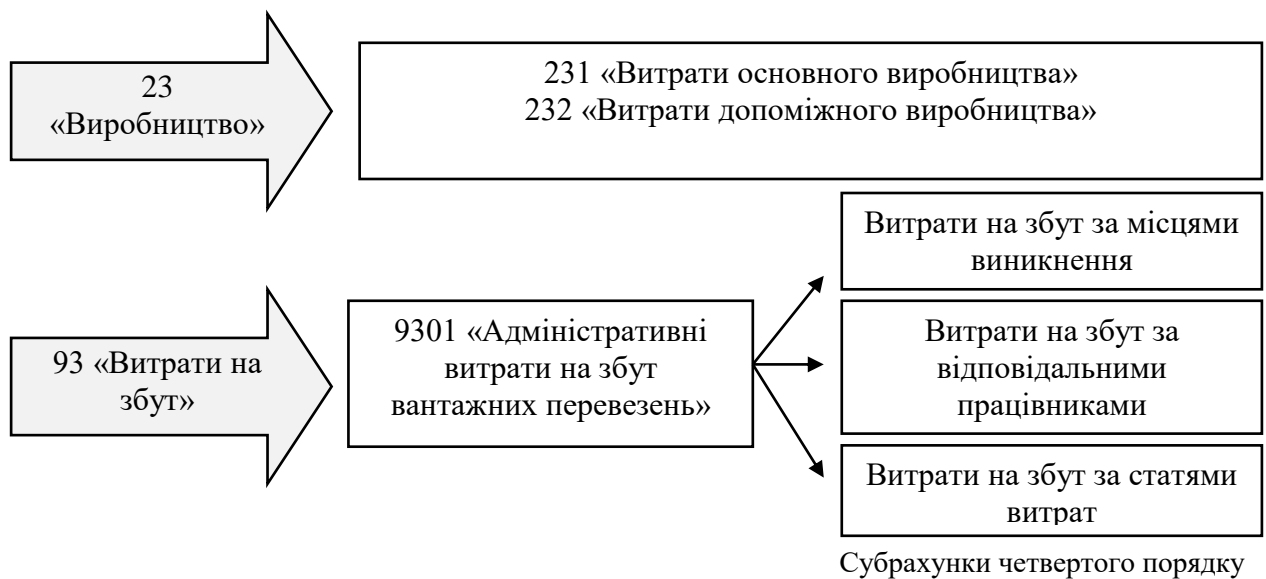

Рисунок 3.4 – Рекомендована комплекція рахунків витрат внутрішньогосподарського обліку для ТОВ «ЄВРОТРАНС»

23 рахунок поділяється на субрахунки по відношенню до існування різних видів виробництв. Основне виробництво здійснює перевезення, що є центральним для фірми. Воно вимагає надання послуг і здійснювання комплексу додаткових робіт. Допоміжне виробництво — це комплекс виробничих процесів із гарантування технічної справності вантажівок, які

здіянні у основному. До 93 рахунку теж важливо під'єднати своєрідне розмежування: за працівниками, статтями і місцями.

Крім того, для цілей контролю за цільовим вжитком палива, деталей та інших матеріалів на підприємствах автотранспорту доцільно користуватись системою рахунків синтетичного та аналітичного обліку, яка б дозволяла схарактеризувати стан матеріальних цінностей, що виходять з балансу з огляду на технічну експлуатацію рухомих складів, доцільність їх відновлення та можливості наступного застосування.

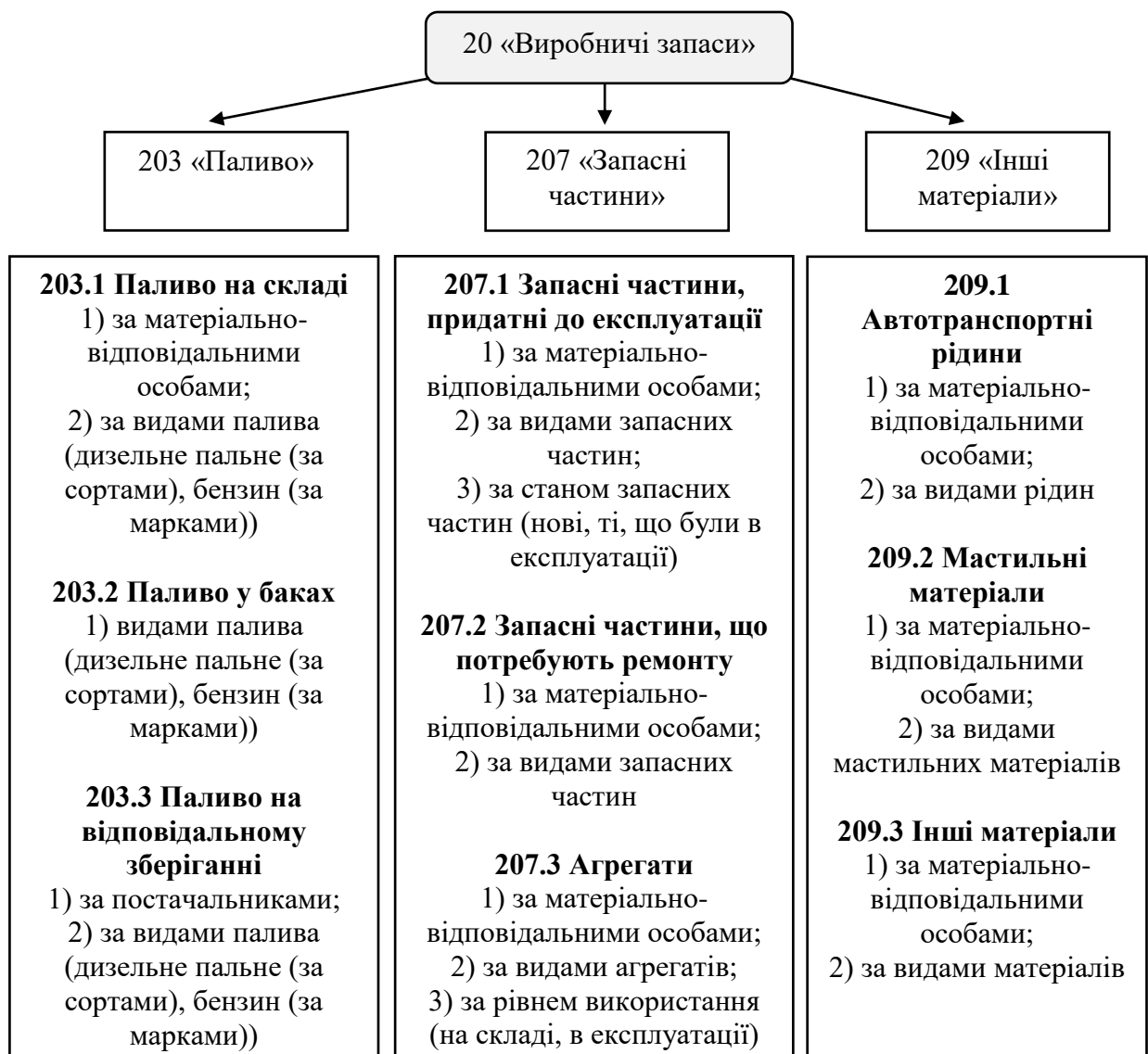

Рисунок 3.5 – Система рахунків синтетичного та аналітичного обліку для відображення витрат матеріальних цінностей

За результатами дослідження порекомендовано користуватися вище зображеним підходом до створення практичного плану рахунків підприємства (рис.3.5).

Зважаючи на запропоновані субрахунки для ТОВ «ЄВРОТРАНС», особливості відображення операцій в обліку подані у кореспонденції у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Кореспонденція господарських операцій по 20,23,93 рахунках

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	На підставі засвідченого авансового звіту прийнято ПММ, придбані шляхом заправки вантажівки	203.2	372
2	Відображено ПК з ПДВ	641	372
3	Відображено приймання бензину на склад	203.1	631
4	Здійснено заправку вантажівки	203.2	203.1
5	Списано бензин за подорожніми листами у кількісних покажчиках	231	203.2
6	Здійснено купівлю мотору	207.1	631
7	Витрачені деталі на ремонт вантажівки	91	207.1
8	Прийнято деталі, які вимагають ремонту	207.2	631
9	Відображено витрати на службові відрядження працівників збуту	9301	372
10	Нараховано заробітну плату працівникам збуту	9301	661

Організація аналітичного обліку в рекомендованих спрямуваннях дозволить, на нашу думку, мати більш чітке розуміння поведінки витрат для їх оперативного контролю і встановити на цій засаді фінансовий результат від здійснення операційної діяльності.

Для цілей контролю за ефективністю застосування шин та акумуляторів, і для контролю за обґрунтованістю їх списання пропонуємо ввести Картку обліку автомобільної шини (Додаток Ж). Даний документ доцільно вести на кожну шину, що надійшла, а усі їх заміни необхідно фіксувати. Після нормативного пробігу шина має бути списана.

Вищеописані шляхи розвитку допомагатимуть найбільш укомплектованому показі інформації про витрати автогосподарств, що певним чином допоможуть модернізувати інформаційне забезпечення ходу керування витратами, а тому і більш результативну роботу.

Отже, дійове управління витратами є досить вагомим, адже від розміру витрат залежить ефективність роботи компанії. Керування витратами варто вивчати як комбіновану систему, що забезпечує розробку рішень керівництва, позаяк вони позначаються на підсумкових результатах фірми.

Порядок керування витратами треба вводити на обґрунтованій основі, постачаючи рішення визначених задач. Покращання їх порядку керування сприяє скороченню витрат, що забезпечує підняття рівня ефективності функціонування компанії.

3.2 Удосконалення організації внутрішнього аудиту на підприємстві

Процеси, які сьогодні відбуваються в транспортній галузі, вимагають впровадженню в дію сукупності економічних чинників, які так чи інакше позначалися б на ефективність управління. Вирішальна роль у вирішенні цих обставин припадає на покращення ключових функцій управління автогосподарствами, до яких відноситься контроль.

На жаль, для прогресу організаційних форм оперативного контролю за витратами на ТОВ «ЄВРОТРАНС» не дотримуються принципів внутрішнього контролю, які є його основою. Тому ми пропонуємо слідувати згаданим принципам, згрупованих на рис.3.6.

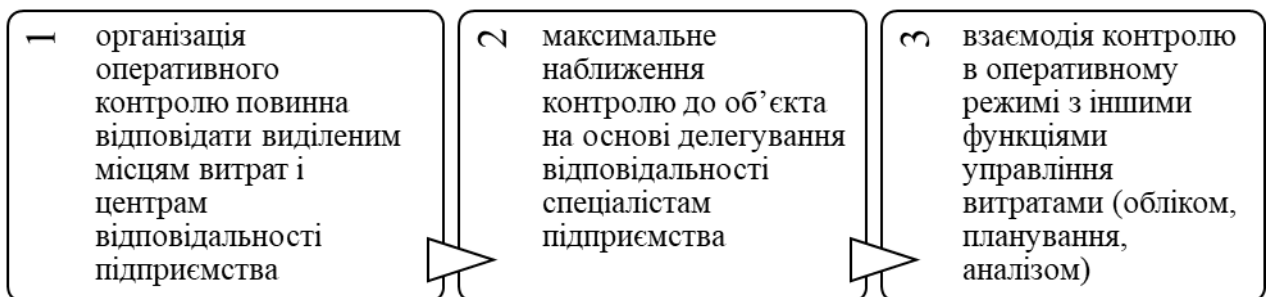

Рисунок 3.6 – Положення внутрішнього контролю

З метою піднесення на вищий щабель організації оперативного контролю пропонується методика щоденного оперативного контролю на основі нормативного методу обліку витрат і нормативного калькулювання.

За ефектом на собівартість відхилення класифікують на ті, які допомагають у її збільшенні (негативні), та ті, які опускають собівартість (позитивні) Крім того, технологія виробництва послуг автогосподарств визначає існування облікованих (засвідчена заміна матеріалів, зміна норм) та обчислених відхилень від норм, при визначенні яких вживають метод техніко-економічних розрахунків.

З метою поліпшення порядку контролю за наслідуванням норм і нормативів ТОВ «ЄВРОТРАНС» пропонується схема організації оперативно-технічного контролю за конкретними центрами відповідальності, видами контролю та нормами (Додаток І).

Необхідно зауважити, що вирішальним аспектом здійснення перевірочних функцій за обліком витрат є надання прав окремій посадовій особі. Тому для здійснення контролю на аналізованому підприємстві ми пропонуємо ввести посаду внутрішнього контролера із спеціально створеною посадовою інструкцією (Додаток К).

З метою успішного функціонування ТОВ «ЄВРОТРАНС», підвищення рівня рентабельності, безпеки та розвитку його активів необхідний підготовлений механізм управління, найважливішою деталлю якого є щоденний внутрішній контроль. Внутрішньогосподарський контроль витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» доцільно провадити за напрямками, які подані на рис.3.7.

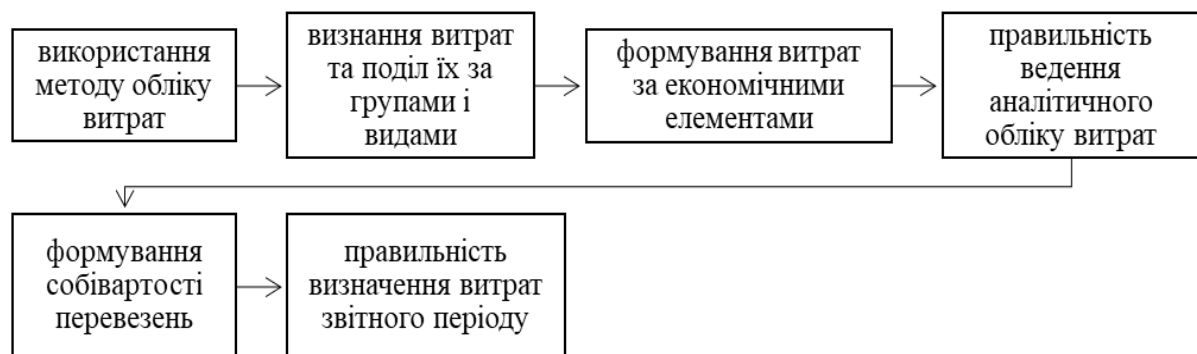

Рисунок 3.7 – Основні напрямки внутрішнього контролю ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Спираючись на вищезгадане, пропонуємо здійснення внутрішньогосподарського контролю витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС» здійснювати за методикою, структурованою на рис. 3.8.

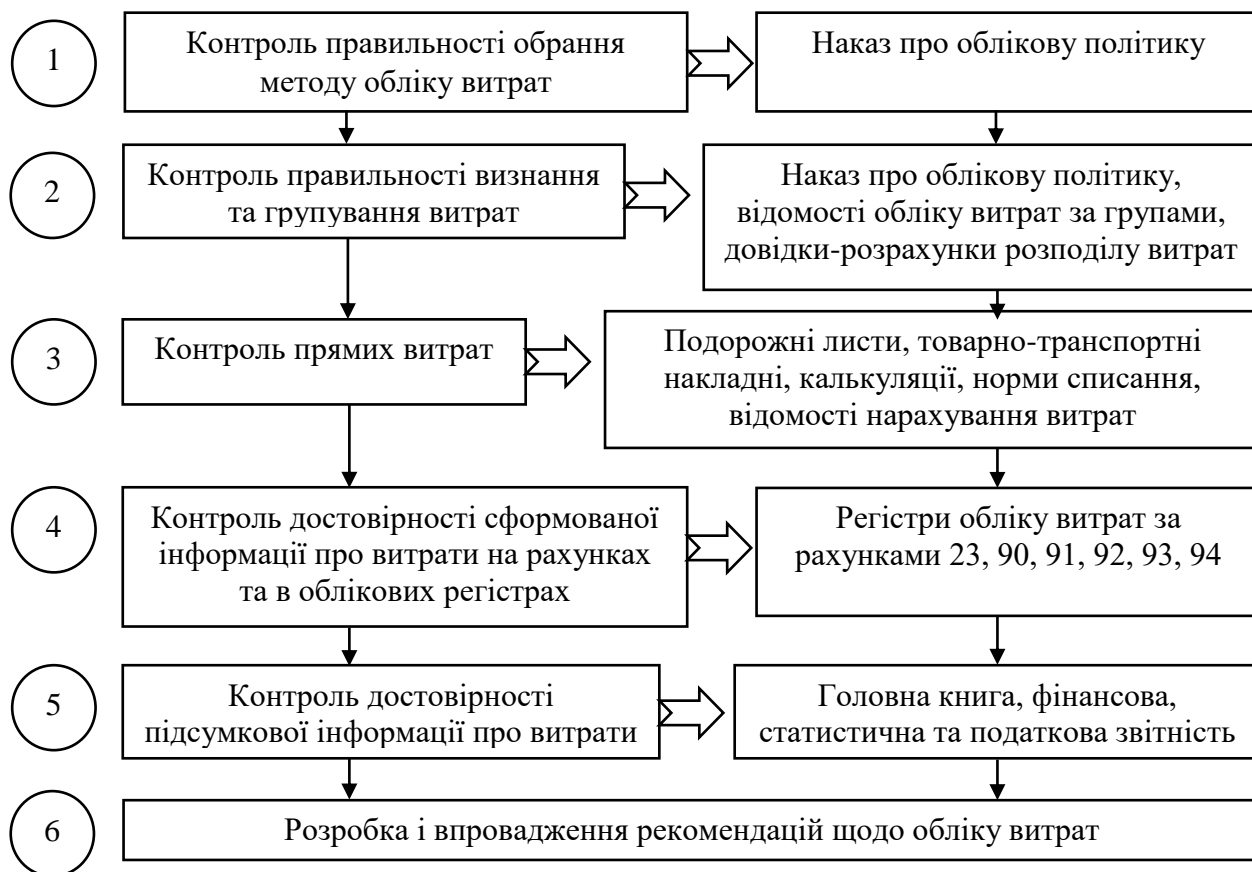

Рисунок 3.8 – Запропонована методика внутрішньогосподарського контролю витрат ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Радикальна система внутрішньогосподарського контролю витрат повинна забезпечувати вкорочення собівартості послуг, і, як наслідок, отримання позитивного результату діяльності підприємства, а також запобігати недотриманню законів. Як показав аналіз діючої практики ТОВ «ЄВРОТРАНС», можливості ВГК витрат використовуються не до кінця.

Пропонована методика здійснення ВГК витрат скерована не лише на поліпшення ведення обліку витрат, а й на складання такої звітності, яка міститиме реальні та достовірні дані про практику ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Здійснення якісного й продуктивного аудиту витрат виробництва забезпечує прибутковість підприємства, інформаційну прозорість різних

спрямувань господарської діяльності та роботі в конкурентному осередку. Тому насущною проблемою на сьогодні стає перевірка правильності, своєчасності та законності відображення витрат виробництва в обліку.

Після здійснення останнього планування починається написання загального плану перевірки, який ми підготували для ТОВ «ЄВРОТРАНС» (Додаток Л). Після його створення – складається програма аудиту щодо витрат (Додаток М).

Таким чином, поліпшення порядку управління витратами сприяє вкороченню витрат, що забезпечує підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС». Коли підприємство послідовно реалізує всі запропоновані процеси порядку управління, то дістане діючий механізм управління витратами підприємства.

Проведені нами дослідження показали, що на ТОВ «ЄВРОТРАНС» управлінський контроль не набув широкого вжитку. Тому порекомендована організація та методика контролю витрат є передумовою продуктивного управління витратами підприємства.

ВИСНОВКИ

Витрати є визначальним різновидом економічній практиці організацій. Визначення змісту витрат і точність їх систематизування є вагомим чинником розуміння керування ними.

Собівартість це вирішальний показник функціонування фірми, який відбивається на рентабельності і самоокупності компанії. Попри те, собівартість послуг автогосподарства характеризує градус звершення плану зниження витрат у закріпленні конкурентоспроможності організації.

У процесі дослідження на ТОВ «ЄВРОТРАНС» були вивчені теоретичні та практичні засади обліку та аудиту витрат.

Виняткова увага була присвячена проблемам обліку та контролю витрат, його способам та базисам систематизування, калькулюванню собівартості послуг.

Були досліджені реальні звіти, опрацьована модель роботи бухгалтерської служби за обчисленням собівартості та будову статей калькуляції; докладно оброблено точки зору дослідників відносно обраної теми, що санкціонувало таке підсумування:

- ТОВ «ЄВРОТРАНС» має витривалий фінансовий стан, є ліквідним та платоспроможним, діяльність товариства є дохідною;
- облік витрат здійснюється згідно із існуючою нормативною базою;
- внутрішні документи організації вимагають негайних виправлень;
- від істинного прорахунку собівартості послуг залежить фінансовий результат роботи фірми;
- за витратами та собівартістю варто реалізовувати контроль, який ведеться багатоманітними та ефективними способами.

Отже, до ключових напрямів покращення організації обліку витрат та калькулювання собівартості послуг на ТОВ «ЄВРОТРАНС» треба зарахувати такі:

- покращення класифікації витрат автогосподарств, яка зобов'язана відбивати їх в обліку за місцями створення, центрами відповідальності і замовниками;

- рекомендується підготувати потрібні нормативні документи, які визначатимуть ведення внутрішньогосподарського обліку;

- для цілей контролю за ефективністю застосування шин та акумуляторів, і для контролю за обґрунтованістю їх списання пропонуємо ввести Картку обліку автомобільної шини;

- пропонується запровадження рахунків до плану рахунків для кращої організації управлінського обліку витрат.

Ми впевнені, що ці рекомендації будуть задіяними ТОВ «ЄВРОТРАНС», що допоможе досить добре підійняти продуктивність обліку витрат та управління компанією, а також калькулювання собівартості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит учета затрат. *Studref*. URL: https://studref.com/611764/buhgalterskiy_uchet_i_audit/audit_ucheta_zatrat (дата звернення: 02.06.2021).
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2012. 528 с.
3. Бурба М. Г., Висоцька М. П. Калькулювання собівартості продукції (послуг), її значення в сучасних умовах та необхідність пошуку шляхів її зниження. *Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського*. 2012. № 25. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/491> (дата звернення: 13.05.2021).
4. Гордієнко Н. І., Карпенко М. Ю., Харламова О. В. Аудит, методика і організація. частина 2. Харків : ХНАМГ, 2007. 294 с.
5. Грицак Н. Ю. Еволюція витрат як економічної категорії та необхідні. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/75-grizak-evolutciya_vytrat.pdf.
6. Грицак Н. Ю. Організація бухгалтерського обліку на автотранспортному підприємстві. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2020. № 2. С. 144–149.
7. Дугинський Б. Л., Дугинська І. О. Аудит : навч. посіб. Донецьк : ДонУЕП, 2006. 318 с..
8. Звіт про фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю «ЄВРОТРАНС» за 2018 рік.
9. Звіт про фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю «ЄВРОТРАНС» за 2019 рік.
10. Звіт про фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю «ЄВРОТРАНС» за 2020 рік.
11. Котляров М. Д., Тітаренко Г. Б. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9. С. 43–47.

12. Малінков В. В. Особливості аудиту на підприємствах автотранспорту. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2013. № 3. С. 117–120.

13. Овчарова Н. В., Ільчук Д. Є. Управління витратами автотранспортних підприємств: обліково-аналітичне забезпечення. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції*: матеріали III Всеукр. науково-практ. інтернет-конф., 12 черв. 2021 р. Харків, 2021. С. 91–94.

14. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 15 трав. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 13.06.2021).

15. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII : станом на 1 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 13.06.2021).

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 14 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 13.06.2021).

17. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Наказ М-ва трансп. України від 05.02.2001 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text> (дата звернення: 02.06.2021).

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ М-ва фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 13.06.2021).

19. Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті: Наказ від 10.02.1998 р. № 43 : станом на 1

берез. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0043361-98#Text> (дата звернення: 02.06.2021).

20. Скрипник М. І. Розвиток калькулювання та його значення в господарському процесі. *Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського*. 2009.

URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2009_2/21.pdf (дата звернення: 02.06.2021).

21. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. *Управлінський облік*. Київ : Центр учб. літ., 2012. 792 с.

22. Цал-Цалко Ю. С. *Витрати підприємства*. Київ : ЦУЛ, 2012. 656 с.

Додатки

Додаток А

SUMMARY

Ilchuk D.E. Accounting and audit of expenses of motor transport organizations - Qualifying work of the bachelor. Educational and Scientific Institute of Business, Economics and Management of SSU, Sumy, 2021

The theoretical, methodical and practical questions of the organization of the account of expenses, calculation of prime cost of road transportations and audit of expenses are researched in work. The main purpose of this study is to develop recommendations for improving accounting and internal cost control. The state of cost accounting and internal control of EUROTRANS LLC has been studied.

Keywords: cost accounting, cost, calculation methods, cost control, cost analysis of road transport, cost audit.

АНОТАЦІЯ

Ільчук Д.Є. Облік і аудит витрат автотранспортних організацій – Кваліфікаційна робота бакалавра. Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту СумДУ, Суми, 2021 р.

У роботі досліджено теоретичні, методичні і практичні питання організації обліку витрат, калькулювання собівартості автоперевезень та аудиту витрат. Основною метою цього дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення обліку та внутрішнього контролю витрат. Досліджено стан обліку витрат та внутрішнього контролю ТОВ «ЄВРОТРАНС».

Ключові слова: облік витрат, собівартість, методи калькулювання, контроль витрат, аналіз собівартості автоперевезень, аудит витрат.

Додаток Б

Таблиця Б.1.1 – Класифікація витрат автотранспортної організації

Характерна риса класифікації	Групи витрат
За осередками відповідальності	витрати відділу транспорту, ремонтного підрозділу, майстерні тощо
За різновидом перевезення	витрати на міські, міжміські, міжнародні перевезення
За однотипністю	одноеlementні, комбіновані
За економічними компонентами	витрати: матеріальні, на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація основних засобів та нематеріальних активів, та інші операційні витрати
За статтями калькуляції	прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, загальновиробничі (накладні) витрати
За технологічними процесами перевезення	витрати на вантажно-розвантажувальні роботи; витрати на безпосереднє перевезення (транспортування); витрати на митне оформлення вантажів; витрати на упакування; витрати на інформування про місце знаходження вантажу; інші витрати з доставки
За прийомом включення до собівартості	прямі, непрямі поточні
За переминою обсягів перевезень	змінні, постійні
За календарними етапами	довгострокові, одноразові
За типами витрат	живої, уречевленої праці
За перспективою контролю	контрольовані, неконтрольовані

Таблиця Б.1.2 – Підходи до класифікації витрат згідно з Методичними рекомендаціями з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті

Класифікаційні характеристики	Класи витрат
За місцем утворення	витрати основного, допоміжного і обслуговуючого виробництв
За видами	за економічними елементами та за статтями калькуляції
За способом віднесення на собівартість	прямі та непрямі
За ступенем впливу масштабів перевезень на ступінь витрат	змінні і постійні
За будовою	одноеlementні та комплексні
За звітними періодами	поточні, витрати майбутніх періодів та минулих періодів
За доцільністю	продуктивні, непродуктивні та надзвичайні

Таблиця Б.1.3 – Підходи науковців до сутності поняття «калькулювання»

Автор	Визначення
С.Ф. Голов, В.І. Єфименко, С.А. Котляров [11]	Під калькулюванням розуміють процес визначення собівартості певного об'єкту витрат, який включає форму подання результатів такого розрахунку за статтями витрат – калькуляцію
Бутинець Ф.Ф., Абашина А.М., Симонова М.Н	Калькулювання – обчислення (визначення) собівартості продукції (робіт, послуг)
Швець В.Г.	Калькулювання – самостійний бухгалтерський метод, оскільки мета його суто бухгалтерська
Жебрак М.Х., Калькутін В.А.	Калькулювання – засіб контролю за виробничими витратами
Литвин Б.М., Пушкар М.С.	Калькулювання – це метод контролю

Додаток В

Підходи вчених щодо мети аудиту витрат

Вчені	Мета аудиту витрат
<p>Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова, М.Ю. Карпенко [4, с. 137]</p>	<p>Мета аудиту витрат – складання висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки й подання фінансових звітів</p>
<p>Б.Л. Дугинський, І. О. Дугинська [7, с. 267]</p>	<p>Мета аудиту з обліку витрат діяльності – встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення та списання витрат діяльності, повноти і своєчасності відображення первинних даних у зведених документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку витрат діяльності та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності інформації щодо витрат, наведеної у звітності господарюючого суб'єкта</p>

Додаток Г

Таблиця Г.2.1 – Фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018 – 2020 рр. (тис.грн)

Показники	Рік			Середній темп росту
	2018	2019	2020	
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	8631,3	7699,5	5563,7	80,29
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	7148,9	6038,6	3758,3	72,51
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	(5642,8)	(4941,7)	(2078,3)	60,69
Чистий прибуток підприємства, тис. грн	78,0	39,9	44,8	75,79
Валюта балансу, тис. грн	617,0	1368,6	1259,6	142,88
Власний капітал, тис. грн	381,6	476,7	516,6	116,35
Власні оборотні кошти, тис. грн	27,3	(374)	(662,7)	0
Кредиторська заборгованість, тис. грн	235,4	891,9	743,0	177,66
Дебіторська заборгованість, тис. грн	194,6	395,0	62,0	56,44

Таблиця Г.2.2 Показники динаміки основних фінансових показників ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018-2020 рр.

Показники	Рік			Середній темп росту
	2018	2019	2020	
Валюта балансу, тис. грн	617,0	1368,6	1259,6	142,88
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	8631,3	7699,5	5563,7	80,29
Абсолютне відхилення валюти балансу від попереднього року, тис. грн	102	751	-108,4	0
Коефіцієнт зростання валюти балансу	0,20	1,22	-0,08	0
Абсолютне відхилення виручки від реалізації продукції від попереднього року, тис. грн	-583,8	-931,8	-2135,8	191,27
Коефіцієнт зростання виручки від реалізації продукції	0,31	0,60	1,29	203,99

Додаток Д

Таблиця Д.2.3 Показники майнового стану та ефективності використання основних засобів ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018-2020рр.

Показники	Рік			Середній темп росту
	2018	2019	2020	
Коефіцієнт зносу	-	-	-	-
Фондовіддача	24,54	7,67	3,37	37,06
Коефіцієнт оновлення	36,98	70,56	143,63	197,08
Рентабельність основних фондів	0,3	0,05	0,04	36,51

Таблиця Д.2.4 Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «ЄВРОТРАНС» за 2018-2020 рр.

Показники	Рік			Середній темп росту
	2018	2019	2020	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,01	2,89	7,90	198,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,84	3,34	7,99	167,73
Коефіцієнт покриття	1,12	0,58	0,11	31,34
Чистий оборотний капітал, тис. грн	27,3	-37,4	-662,7	0

Додаток Е

Приклад щодо розподілу ЗВВ

Упродовж місяця підприємство понесло такі постійні загальновиробничі витрати: оплата праці загальновиробничого персоналу та нарахований єдиний соціальний внесок — 70 319,00 грн; оренда гаражів і місць для паркування — 45 000,00 грн (без ПДВ); оплата охоронних послуг сторонньої організації — 20540,00 грн (без ПДВ). За цей період змінні загальновиробничі витрати становлять: поточний ремонт вантажівки — 9 444,00 грн (без ПДВ); оплата вартості електроенергії — 1 674,00 грн (без ПДВ).

База розподілу ЗВВ — тонно-кілометри. Нормальна потужність згідно з обліковою політикою підприємства — 20000 тонно-кілометрів. Величина загальновиробничих витрат за нормальною потужністю — 200 000,00 грн. Із них: змінні — 120 000,00 грн; постійні — 80 000,00 грн. Фактична потужність за місяць — 19000 т./км.

- 1) Разом постійних загальновиробничих витрат: 70319,00 грн + 45 000,00 грн + 20540,00 грн = 135 859 грн.
- 2) Разом змінних загальновиробничих витрат: 9444,00 грн + 1674,00 грн = 11118 грн.
- 3) Усього загальновиробничих витрат: 135 859 грн + 11118 грн = 146977 грн.

№ з/п	Показники	Усього	На одиницю бази розподілу (1 тонно-кілометр)	Включення ЗВВ до	
				Витрат на перевезення (23 рах.), грн	Собівартості перевезення (рах. 90), грн
1	База розподілу за нормальною	20000	-	-	-

	потужністю, тонно-кілометрів				
2	ЗВВ за нормальною потужністю, грн, у т.ч.:	200000	-	-	-
2.1	Змінні (ряд.2.1 нр.4 = ряд. 2.1 3 / ряд. 1 гр.3)	120000	6 (12000/20000)		
2.2	Постійні (ряд.2.2 гр.4 = ряд. 2.2 гр.3 / ряд. 1 гр.3)	80000	4 (80000/20000)		
3	База розподілу за фактичною потужністю, тонно-кілометри	19000	-	-	-
4	Фактичні ЗВВ, грн, у т.ч.:	146977		-	-
4.1	змінні	11118	-	11118	-
4.2	постійні, у т.ч.:	135859	-	-	-
4.2.1	постійні розподілені	76000 (19000*4)	-	76000	-
4.2.2	постійні нерозподілені (ряд.4.2 гр.3 – ряд. 4.21 гр.3)	59859 (135859 – 76000)	-	-	59859

Додаток Ж

ТОВ «СВРОТРАНС»
найменування підприємства

Код ЄДРПОУ 32727356

Україна, 40009, Сумська обл.,
місто Суми, вул. Пролетарська, 69 _
адреса

Картка обліку автомобільної шини за 2020 р.

Найменування підприємства-виробника шини	Технічні характеристики шини	Марка і модель автомобіля	Дата монтажу	Дата демонтажу шини	Пробіг шини, тис. км	Технічний стан шини під час установки	Причини зняття шини з експлуатації
Білоцерківський з-д ГТВ	Вид: нова (відновлена, була в експлуатації) Позначення (розмір): 385/65 r22,5 Модель: БЛ-85-1 ГОСТ або ТУ: ГОСТ 4754-80 Серійний номер: 00000074	SCANIA - R380 Hiab 477E	01.11.2018	01.12.2019	12	Без дефектів	Необхідність ремонту

Відповідальний за облік шин керівник транспортного підрозділу Ємельяненко

Висновок комісії щодо списання шини: шина направляється на відновлення зношеного протектора з подальшим виходом в експлуатацію

Голова комісії Мартиненко

Додаток И

Організація оперативного контролю за нормами витрат

Вид норми	Вид контролю	Автоколони	Цехи допоміжного виробництва	Відділ експлуатації рухомого складу	Відділ головного інженера	Відділ матеріально-технічного забезпечення	Бухгалтерія	Адміністрація	Відділ нормування
Норми витрат ПММ та експлуатаційних матеріалів	Попередній	-	-	+	-	+	-	-	+
	Оперативний	+	+	+	-	-	+	+	+
	Заключний	-	-	+	-	-	+	+	+
	Вибірковий	-	-	+	-	-	+	-	+
	Наскрізний	-	-	+	+	+	-	-	+
Норми витрат запасних частин та агрегатів	Попередній	-	-	+	+	+	-	-	+
	Оперативний	+	+	-	+	-	+	+	+
	Заключний	-	-	+	+	-	+	+	+
	Вибірковий	+	+	+	-	-	-	+	-
	Наскрізний	-	-	-	+	-	+	-	+
Норми витрат на утримання технологічного обладнання	Попередній	-	-	-	+	-	-	-	+
	Оперативний	-	+	-	+	-	+	+	+
	Заключний	-	-	-	+	-	+	+	+
	Вибірковий	-	+	-	-	-	-	+	-
	Наскрізний	-	-	-	+	-	+	-	+
Норматив витрат допоміжних матеріально-технічних ресурсів	Попередній	-	-	+	+	+	-	-	+
	Оперативний	+	+	-	-	-	-	+	+
	Заключний	-	-	+	+	+	+	+	+
	Вибірковий	+	+	-	+	+	-	+	-
	Наскрізний	-	-	+	-	-	+	-	+

Додаток К

ТОВ «ЄВРОТРАНС»
 (назва установи, організації)

ЗАТВЕРДЖУЮ
 (уповноважена особа)

(ПІБ, підпис)

" ___ " _____ 2021 р.

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЕРА (АУДИТОРА)

I. Загальні положення

1.1. Дана Посадова інструкція є основним організаційно-правовим документом, що визначає функціональні обов'язки, права, відповідальність і кваліфікаційні вимоги внутрішнього аудитора.

1.2. Внутрішній аудитор належить до категорії фахівців.

1.3. Працівник повинен мати повну вищу освіту відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст); стаж бухгалтерської роботи — не менше 3 років.

1.4. Внутрішній аудитор призначається на посаду і звільняється наказом директора підприємства в установленому чинним трудовим законодавством порядку.

1.5. Підпорядковується внутрішній аудитор головному директору компанії або його заступнику.

1.6. Необхідно володіти наступними знаннями:

— нормативні і методичні матеріали, що регламентують виробничо господарську діяльність підприємства;

— ринкові методи господарювання, закономірності й особливості розвитку економіки.

— профіль, спеціалізацію й особливості структури підприємства;

— аудит, аудиторські методики і процедури, стандарти внутрішнього аудита;

— порядок ведення бухгалтерського обліку і складання звітності, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;

— методи аналізу господарсько-фінансової діяльності підприємства;

— правила проведення перевірок і документальних ревізій;

— грошовий обіг, кредит, порядок ціноутворення;

— правила організації і ведення бізнесу;

— основи податкової системи, порядок начислення податків;

— трудове, фінансове, податкове і господарське законодавство;

— основи маркетингу, основи адміністрування;

— етику ділового спілкування;

— засоби обчислювальної техніки, комунікації і зв'язку;

— економіку й організацію виробництва, праці і керування;

— основи трудового законодавства;

— правила і норми охорони праці.

II. Документи, що регламентують діяльність внутрішнього аудитора

2.1. **Зовнішні документи:**

— Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 р.;

— Стандарти аудиту;

— Кодекс етики професійних бухгалтерів;

— Положення Аудиторської палати України та інші нормативно-правові акти стосовно роботи.

- 2.2. Внутрішньофірмові документи:
- Статут підприємства;
 - Внутрішні накази та розпорядження підприємства.

III. Посадові обов'язки внутрішнього аудитора

3.1. В обов'язки аудитора входять:

- проводити внутрішній аудит достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності, управлінської звітності, податкового обліку організації;
- планувати проведення внутрішнього аудиту і проводити необхідну підготовку до нього;
- оцінювати ризики бізнес-процесів;
- оцінювати ризики служби внутрішнього аудиту;
- оцінювати отриману за результатами внутрішнього аудиту інформацію, формулювати висновки і виробляти рекомендації;
- своєчасно і належним чином документувати інформацію, необхідну для обґрунтування результатів внутрішнього аудиту;
- брати участь у підготовці звітів за результатами внутрішнього аудиту;
- погоджувати звіти з керівництвом об'єкта внутрішнього аудиту;
- надавати допомогу менеджменту організації та філій, що входять до її складу, у розробці планів заходів (коригувальних дій) за результатами внутрішнього аудиту;
- здійснювати моніторинг виконання планів заходів (коригувальних дій), розроблених за результатами внутрішнього аудиту;
- здійснювати взаємодію і надавати консультаційну підтримку менеджменту організації;
- брати участь у роботі комітетів і комісій, організованих виконавчими органами управління організацією;
- брати участь у підготовці та проведенні консультацій з відповідних питань для менеджменту організації та філій, що входять до її складу;
- виконувати інші завдання відповідно до Положення про службу внутрішнього аудиту та вказівок керівника служби внутрішнього аудиту;
- дотримуватися етичних норм;
- регулярно підвищувати кваліфікацію.

III. Права внутрішнього аудитора

4.1 До прав внутрішнього аудитора входять:

- запитувати у посадових осіб організації та філій, що входять в склад, необхідну інформацію для проведення внутрішнього аудиту;
- отримувати безперешкодний доступ до будь-яких активів, документам, бухгалтерським записів та іншої інформації про діяльність організації та підприємств, що входять в се склад, робити копії документів;
- в рамках виконання внутрішнього аудиту проводити опитування службових осіб і співробітників організації та філій, що входять в се склад;
- вивчати і оцінювати будь-які документи, запитувані в ході виконання внутрішнього аудиту, направляти копії цих документів та необхідну інформацію керівнику служби внутрішнього аудиту;
- вносити пропозиції щодо поліпшення існуючих систем управління та контролю, процесів, стандартів, методів ведення діяльності, а також коментарі з будь-яких питань, що входять до компетенції служби внутрішнього аудиту.
- визначати форми і методи аудиторської перевірки з урахуванням методик служби внутрішнього аудиту.
- організовувати системний контроль за діяльністю структурних підрозділів організації.
- давати обов'язкові до виконання вказівки персоналу щодо приведення звітної документації у відповідність з внутрішніми документами та законодавством, на виправлення помилок

і неточностей, прийняття заходів у зв'язку з виявленими недоліками.

- отримувати від відповідальних працівників пояснення з питань, що виникають у ході проведення ревізій та аудиту.
- давати розпорядження персоналу за підготовку організації до зовнішнього аудиту.
- давати рекомендації керівництву щодо зміни системи контролю в організації, а також зміни управлінської політики в організації.
- знайомитися з документами, що визначають його права та обов'язки за займаною посадою, критерії оцінки якості виконання посадових обов'язків.
- вимагати від керівництва організації забезпечення організаційно-технічних умов і оформлення встановлених документів, необхідних для виконання посадових обов'язків.
- при необхідності залучати до перевірок працівників інших підрозділів.
- самостійно знімати копії з встановленим вимогам документів і т. д.

V. Відповідальність внутрішнього аудитора

5.1. Внутрішній аудитор несе відповідальність:

- за неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, передбачених даною посадовою інструкцією, у межах, визначених чинним трудовим законодавством України;
- за правопорушення, здійснені в процесі виконання своєї діяльності, - в межах, визначених чинним адміністративним, кримінальним і цивільним законодавством України;
- за причинені матеріальні втрати - в межах, визначених чинним трудовим і цивільним законодавством України.

VIII. Кінцеві положення

9.1. Дана Посадова інструкція складена у двох примірниках, один із яких зберігається на підприємстві, інший — у працівника.

9.2. Завдання, обов'язки, права і відповідальність можуть бути уточнені відповідно до зміни структури, задач і функцій структурного підрозділу і робочого місця.

9.3. Зміни і доповнення до даної Посадової інструкції вносяться наказом директора підприємства.

УЗГОДЖЕНО

Керівник структурного підрозділу:	_____	_____	" ____ " ____ р.
	(підпис)	(ПІБ)	
Начальник юридичного відділу:	_____	_____	" ____ " ____ р.
	(підпис)	(ПІБ)	
З інструкцією ознайомлений:	_____	_____	" ____ " ____ р.
	(підпис)	(ПІБ)	

Додаток Л

Загальний план проведення аудиторської перевірки витрат

№	Етап	Перелік процедур	Термін етапу	П.І.Б.
1	Підготовчий	Планування аудиту витрат		Легкий І.М.
2	Основний	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат 2. Контроль за організацією обліку запасних частин, ПММ 3. Перевірка правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість перевезень 4. Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості послуг 5. Підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання 6. Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат 7. Перевірка відповідності записів аналітичного та синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах 		Легкий І.М.
3	Заключний	Здійснення процедур зі систематизації та обґрунтування отриманої інформації		Легкий І.М.

Додаток М

ПРОГРАМА АУДИТУ ВИТРАТ НА ТОВ «ЄВРОТРАНС»

Завдання	Процедура перевірки	Строк проведення	Обсяг перевірки
Впевнитися у правильності документального оформлення операцій з обліку витрат	Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку витрат на: придбання паливно-мастильних матеріалів (ПММ); амортизаційні відрахування; ремонт і технічне обслуговування рухомого складу; заробітну плату водіїв; сплату податків і зборів		
Впевнитися у правильності здійснення обліку ПММ	Контроль за організацією обліку паливно-мастильних матеріалів та списування їх відповідно до встановлених норм з обґрунтованим застосуванням коефіцієнтів коригування		
Впевнитися у правильності організації обліку запасних частин	Контроль за організацією обліку запасних частин, їх заміни, оперативний облік автомобільних шин		
Впевнитись у правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість автотранспортних послуг	Перевірка правильності відображення інформації про витрати, що складають собівартість перевезень		
Впевнитись у правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості перевезень	Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості перевезень; контроль витрат пального		
Впевнитися в обґрунтованості обраного методу калькулювання послуг перевезення	Підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання послуг перевезення		
Впевнитися у відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах	Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах		
Впевнитися у правильності віднесення витрат до складу адміністративних, згідно з прийнятою підприємством класифікацією	Перевірка правильності віднесення витрат до складу адміністративних, згідно з прийнятою підприємством класифікацією		
Впевнитися у законності й правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку адміністративних витрат	Підтвердження законності й правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку адміністративних витрат		
Впевнитися у фактичній наявності й правильності оформлення первинних документів стосовно накопичення і списання адміністративних витрат	Перевірка фактичної наявності й правильності оформлення первинних документів стосовно накопичення і списання адміністративних витрат		